

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KORUPCE Z POHLEDU TRESTNĚPRÁVNÍHO

Autor práce: Ladislav Bureš, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BUREŠ, L. *Korupce z pohledu trestněprávního: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 70 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: korupce, korupční klima, úplatek, lobbying, přijímání úplatku, střet zájmů, prevence, veřejná správa, klientelismus.

Tato bakalářská práce se věnuje aktuálnímu celospolečenskému problému, kterým je korupce. Korupce ve společnosti ohrožuje její sociální a hospodářský systém. Práce se zabývá pojmem korupce, vysvětluje nejčastější příčiny vzniku, stadia vývoje a oblasti korupce a její dopad na společnost, mezinárodní kontext a historický vývoj trestněprávní úpravy korupce. Práce zkoumá současnou trestněprávní úpravu korupce, právní a kriminalistické postupy při vyšetřování korupce. Práce analyzuje míru důvěry v policii, spokojenost s činností policie v rámci potírání korupce, nejčastější oblasti výskytu korupčního jednání a povědomí občanů o tomto jevu.

Abstract

BUREŠ, Ladislav, *Corruption out of the criminal law spectacle: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2014. 70 p.
Supervisor: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: corruption, the corruption environment, the bribe, lobbying, taking a bribe, conflict of interest, the prevention, public administration, clientelism.

The Bachelor Thesis is dedicated to the current social problem called corruption. Corruption inside of society threatens her social and economic system. The Bachelor Thesis deals with the notion of corruption as well as explains the most common causes of corruption, the development and the scope of corruption and its impact on society. Also explains the international context and the historical development and editing of corruption as a criminal law. The Bachelor Thesis deals with the current criminal law by modifying the corruption, legal and forensic procedures during investigating of corruption. The Thesis analyzes the level of confidence and satisfaction with the activities of the police in the fight against corruption, the usual areas of occurrence of corrupt acts and the social awareness of this phenomenon.

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 CHARAKTERISTIKA KORUPCE A JEJÍHO POJETÍ	11
2.1 Formy, druhy a způsoby páchání korupce.....	13
2.2 Oblasti nejčastějšího výskytu korupce	15
3 HISTORIE KORUPCE	18
3.1 Vývoj před rokem 1990.....	18
3.2 Vývoj po roce 1990	20
4 PŘÍČINY VZNIKU KORUPCE A STADIA JEJÍHO VÝVOJE	23
4.1 Výzkumná metoda ke zjištění faktorů ovlivňujících vnímání korupce a zjištění míry důvěry v policii z řad občanů.....	25
4.1.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření	27
4.1.2 Formulace výsledků průzkumu	31
5 VYMEZENÍ KORUPČNÍCH DELIKTŮ	33
5.1 Přijetí úplatku § 331 trestního zákoníku.....	34
5.2 Podplácení § 332 trestního zákoníku.....	36
5.3 Nepřímé úplatkářství § 333 trestního zákoníku	37
5.4 Společné ustanovení § 334 trestního zákoníku	38
5.5 Další trestné činy popisující korupční chování	38
6 PRÁVNÍ ÚPRAVA A KRIMINALISTICKÉ POSTUPY PŘI VYŠETŘOVÁNÍ KORUPCE	39
6.1 Podněty z podezření z korupce a jejich prověřování.....	40
6.2 Kriminalistické postupy a operativně pátrací prostředky v boji proti korupci.	43
6.2.1 Operativně pátrací prostředky	45
6.2.2 Předstíraný převod	46
6.2.3 Sledování osob a věcí.....	47
6.2.4 Použití agenta	48
6.2.5 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu.....	50
6.3 Předmět a rozsah dokazování korupce	51
6.4 Korupce v mezinárodním kontextu	52
6.4.1 Mezinárodní právní instrumenty přijaté v rámci Rady Evropy	55

6.4.2	Mezinárodní organizace zaměřené na boj proti korupci	56
7	NÁVRHY OPATŘENÍ SMĚŘUJÍCÍ K OMEZENÍ KORUPCE	60
	ZÁVĚR.....	63
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Korupce je vnímána jako jeden z nezávažnějších problémů společnosti a to nejen v České republice, ale jrdná se o problém celosvětový. Můžeme konstatovat, že se jedná o deformaci společenských hodnot nejen jednotlivců, ale celé společnosti.

Korupce se vyskytuje prakticky ve všech státech světa bez ohledu na to, zda se jedná o vyspělé, demokratické země či státy rozvojové. Problém korupce se dostává stále více do popředí zájmu společnosti. Dříve nebylo zvykem o korupci hovořit, přiznat ji a uveřejňovat v médiích a stala se postupně nedílnou součástí denního života. Obrat nastal v posledních letech, kdy si společnost tohoto jevu začala více všimát, běžně a otevřeně se o ní hovoří v médiích - televizi i denním tisku. Korupce se stala běžnou součástí naší společnosti, za různé protislužby jsou nabízeny různé služby a výhody.

Skutečnost, že se o tématu korupce vedou veřejné diskuze je pozitivním krokem v boji proti korupci. Korupce se těžko dokazuje i odhaluje. Nelze připustit, aby se jednání jednotlivců a skupin stalo standartním jednáním k prosazování vlastních zájmů. Dalším důležitým faktorem je, zda je ochotna současná mocenská struktura s korupcí skutečně bojovat. Proti korupci se dá bojovat prevencí. Prevence však nespočívá v tom, že se bude o korupci hovořit a veřejně ji odsuzovat. Je potřeba důsledně omezovat korupčních příležitostí. To je snižovat počty úřadů a institucí, které rozhodují o zadávání veřejných zakázek, dotací a podobně, dále provádět důsledné kontroly, výsledky kontrol průběžně analyzovat, vyhodnocovat, zveřejňovat a činit nápravná opatření.

Korupce v české společnosti dosahuje značných rozměrů a zasahuje i do nejvyšších sfér naší politické scény. V zájmu postihu korupčního jednání je důležité vymezení základního pojemu korupce. Korupční jednání má mnoho příčin, jak sociálních, tak i ekonomických. Její důsledky mají vliv na ekonomiku státu a samozřejmě mají vliv na ochotu zahraničních investorů investovat v naší zemi. Proto je nutná nejen spolupráce občanů s orgány státní moci na odhalování korupce, ale i spolupráce na mezinárodní úrovni.

Stále jsou zveřejňovány a odhalovány nové korupční kauzy, které zasahují jednak do oblasti politické i do oblasti ekonomické. Naši politici o korupci a boji proti ní sice mluví, ale vzhledem k množství korupčních skandálů v poslední době lze pochybovat o tom, zda jsou jejich výroky o boji s korupcí myšlena vážně. Jen dlouhodobý celospolečenský tlak ukáže, jestli dojde ke zlepšení a nápravě.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce bude na základě studia odborné literatury a provedení výzkumu formou dotazníkového šetření, pokusit se nalézt příčiny korupce, stadia jejího vývoje, její dopad na společnost i veřejné mínění. Vedlejším cílem je zhodnocení právní úpravy korupce, stanovení kriminalistických postupů při vyšetřování korupce a navržení opatření, která by mohla míru korupce omezovat a minimalizovat a ze společnosti zcela vytěsnit.

Bakalářská práce se zabývá korupcí z pohledu trestněprávního. Práce vysvětluje pojem korupce, hodnotí současný stav korupce ve společnosti. Korupční jednání je závažný a negativní fenomén současné doby a proto se práce zabývá dělením korupčního jednání v jednotlivých oblastech společnosti, politické, ekonomické i oblasti veřejné správy.

V souvislosti s touto problematikou je třeba se zmínit o historickém vývoji v oblasti trestněprávní úpravy korupce v České republice. Zde se budu věnovat období před rokem 1990 a po roce 1990, kdy došlo k rozsáhlým celospolečenským politickým a ekonomickým změnám. Tak, jak se vyvíjí korupční jednání, tak je na druhé straně potřeba reagovat příslušnou trestněprávní úpravou.

Dále práce vysvětluje příčiny vzniku korupčního jednání a jednotlivá stadia vývoje jako je absence kontroly, kvalita státní správy, rozhodovací pravomoci, jelikož osobní zájem je velmi často postaven nad obecný zájem společnosti. V souvislosti s tím je třeba charakterizovat skutkové podstaty jednotlivých trestných činů v současné trestněprávní úpravě.

Je nutné se také zabývat otázkou právní úpravy a jednotlivými kriminalistickými postupy při vyšetřování, jako jsou například podněty z podezření z korupce a jejich prověřování, kriminalistické postupy a operativně pátrací prostředky v boji proti korupci jako jsou předstíraný převod, sledování osob a věcí, použití agenta, odposlech a záznam telekomunikačního provozu. K získání všech dostupných informací o trestné činnosti jsou právě tyto postupy využívány.

Dále se budu zabývat korupcí v mezinárodním kontextu, protože problémy s korupčním jednáním se netýkají pouze České republiky, ale jedná se o celosvětový problém. Společnost je nucena se zabývat touto problematikou i na mezinárodní úrovni přijímáním mnohých legislativních prostředků. Z tohoto důvodu je v mé práci věnována pozornost i mezinárodním smlouvám, které Česká republika přijala. Jedná se o dokumenty, které byly přijaty v rámci Evropy a OSN. Dále se budu zabývat

některými mezinárodními organizacemi zaměřenými na boj proti korupci, jako jsou GRECO, EUROJUST, OLAF.

Druhá část bakalářské práce je zaměřena na výzkum, kde bude zjišťována míra důvěry v polici a její organizační články, které se zabývají vyšetřováním a dokazováním trestné činnosti na úseku korupce. Pro stanovení cílů a hypotéz byl zvolen dotazník vytvořený pro občany a k provedení výzkumu a byla použita postojová škála. Na každou postojovou škálu budou policisté odpovídat různým stupněm souhlasu či nesouhlasu. Jako stupně souhlasu či nesouhlasu jsou vytvořeny čtyři kategorie - ANO, Spíše ANO, Spíše NE, NE. U této metody výzkumu chybí osobní kontakt se zkoušenou osobou a z toho vyplývá, že osoba nemusí odpovídat pravdivě.

Byla vybrána nejčastější témata, jako je osobní setkání s korupcí, jestli se korupce vyskytuje v oblasti státní správy, samosprávy či v soukromém sektoru, zda je současná trestněprávní úprava tohoto jevu dostatečná, efektivita práce Policie ČR v rámci potírání korupce, zda korupční jednání ovlivňuje stabilitu ekonomiky státu a sociální a ekonomické jistoty nás ostatních.

Vyhodnocením dotazníku budou zjištěny: míra důvěry v policii, spokojenost s činností policie, nejčastější oblast výskytu korupčního jednání, a jestli má na omezení korupčního jednání vliv zveřejnění daňových přiznání politiků, zvýšená kontrolní činnost příslušných orgánů státu a zveřejnění všech výběrových řízení.

V závěrečné části bakalářské práce budou navržena opatření ke snížení míry korupce. Tato opatření budou navržena na základě studia odborné literatury a na základě dotazníkového šetření.

2 CHARAKTERISTIKA KORUPCE A JEJÍHO POJETÍ

Korupce je celospolečenský problém, který proniká do všech vrstev společnosti, neuznává hranice, společenské systémy a je mezinárodního charakteru. Můžeme se setkat i s názorem, že neexistuje nezkorumpovatelný člověk, protože každý z nás má svoji určitou cenu. Jedná se však o omlouvání svých vlastních slabostí.¹

V současné době dochází ke stále větší globalizaci trhů, služeb, zboží a nabývá na důležitosti mezinárodní rozměr korupce. Korupce zasahuje do všech sfér života naší společnosti, ohrožuje nejen její sociální a hospodářský systém, ale ve svém důsledku narušuje důvěru občanů v právní řád. Vyskytuje se ve všech společenských systémech i ve všech historických obdobích. Úplatkářství se vyskytuje v různých podobách již od prvního vzniku státního útvaru a od prvních státních úředníků.²

Ve své podstatě se často jedná o formu určitého výměnného obchodu, kde na jedné straně je osoba, která má rozhodovací pravomoc, na druhé straně je osoba, která má snahu tuto osobu ovlivnit a přimět k nestrannému jednání. Záměrem obou těchto stran je zájem, aby průběh tohoto jednání nebyl odhalen. Z tohoto pohledu je zájem, aby bylo jednání utajeno. Korupce tedy znamená slib - nabídku nebo poskytnutí úplatku s cílem ovlivnit jednání nebo rozhodnutí konkrétní osoby. Úplatek může mít finanční podobu, jako je například úplatek v podobě finančního obnosu, nebo se může jednat o poskytnutí důležitých nebo tajných informací, hmotných darů a jiných výhod, služeb různého charakteru (stavební práce, nadstandardní dovolené v exotických destinacích), dále může jít o zvýhodňování známých, rodinných příslušníků a podobně. Úplatek může mít kromě přímé finanční nabídky i formu velmi výhodné smlouvy, kterou podnikatel uzavře s příbuzným nebo známým úředníka, který má v konkrétní věci rozhodnout. Za formu korupce bývá též považován tzv. klientelismus, což je navazování známostí, ze kterých plynou vzájemně závislé vztahy.

„Úplatkářství je jedna z forem korupce, která má na rozdíl od většiny forem korupce i rámeček protiprávního jednání, naplňuje znaky skutkové podstaty konkrétního trestného činu úplatkářství.“³ Korupce je zneužití postavení určité osoby v rámci jejího rozhodování. Motivem jednání je snaha získat určité výhody, nebo snaha po materiálním zisku. Nepřímými poškozenými tohoto jednání jsou daňoví poplatníci,

---

¹DELLATRE, E. J.. Character and Cops, Rthics in Policing. American Enterprise Institute dor Public Policy Research. USA. 2002. s. 72. 4th. Edition.

² CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 9.

³ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 11.

kteří důsledky korupce pocítí nejen na výši svých daní, ale i na způsobu nekvalitně poskytovaných služeb. Řešení je věcí systematického odbourávání korupčních příležitostí, nulové tolerance ze strany veřejnosti ke korupčnímu chování a jednání. „Jediná věc, která není zkorumpovatelná, je charakter každého jedince, který odmítne být zkorumpovatelný“.⁴ Na druhou stranu represí nelze opomíjet.

S korupcí je u nás velmi často spojován lobbying, což je v zahraničí legální prosazování zájmů určitých skupin v rozhodovacím procesu. Korupcí můžeme označit všechny jevy, ze kterých má prospěch subjekt, který poskytuje různé výhody straně, která tento prospěch poskytuje.

Korupce je typem trestné činnosti, kde všichni její účastníci jsou pachatelé a mají z této činnosti prospěch. Zde se jedná o etické a mravní selhání jedinců, kdy její výskyt ohrožuje tržní ekonomiku a bezpečnost státu a současně chod demokratických institucí.

Korupce je zneužití postavení osob, které jsou vybaveny určitou pravomocí při rozhodování.

V České republice rozumíme pod pojmem korupce úplatkářství, ale také sem můžeme zahrnout i zneužívání postavení a pravomocí úřední osoby, zpronevěra veřejných prostředků, zvyhodňování příbuzných a známých.

Korupci členíme podle oblastí jejího působení, a to na soukromou, politickou, ekonomickou a byrokratickou. Korupční prostředí má většinou uzavřenou podobu a působí pouze v omezeném okruhu vybraných subjektů, má ale i podobu otevřenou, kam má přístup neomezený počet aktérů.⁵ Subjekty korupčního vtahu mají jedno společné kritérium, tím je většinou jejich postavení a pohnutky, které je vedou ke korupčnímu jednání.

Závěrem můžeme konstatovat, že v naší společnosti neexistuje žádná oblast, do které by korupce nemohla proniknout. Můžeme ji charakterizovat jako „vztah mezi dvěma subjekty, kdy jedna strana (korumpující) nabízí určitou formu odměny straně druhé (korumpované). Jedná se o odměnu, která je poskytnuta za neoprávněnou výhodu a korumpující strana očekává, že za poskytnutou výhodu jí bude nabídnuta a poskytnuta jistá odměna“.⁶ Motivem je vždy snaha po zisku a ekonomické moci.

---

⁴ DELLATRE, E. J.. Character and Cops, Rthics in Policing. American Enterprise Institute dor Public Policy Research. USA. 2002. s. 72. 4th. Edition.

⁵ PETROVSKÝ, K.. *Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha*. Praha : Eurolex Bohemia a.s., 2007. s. 21.

⁶ SVATOŠ, R a kol. *Reflexe vybraných bezpečnostně právních témat*. 1. Vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2013. s. 9.

Schopnost instituce korupci potlačovat a bránit se jí, je indikátorem kvality vnitřní kultury celého institucionálního systému jako takového a z ní vyplývajících norem chování v příslušných institucích.

2.1 Formy, druhy a způsoby páčání korupce

Forem korupce je celá řada a forma úplatku je velmi různorodá. Neexistuje jednotné členění a závisí na celé řadě dalších faktorů, jako jsou: místo - státní správa, samospráva, zda se jedná o korupci vnitrostátní, mezinárodní, korupci aktivní, pasivní, hovoříme tak o „malé“ a „velké“ korupci.⁷

U **korupce malé** dochází k úplatkářství ve službách a je méně organizovaná. S touto formou korupce se můžeme setkat nejčastěji. Hovoříme zde o uplácení za veřejné služby pomocí menších částek, kde uplácení jsou již placeni z daní vybíraných státem. Nejčastěji se jedná o policisty, úředníky v orgánech státní správy.

Jde o úředníky sociálních správ, finančních úřadů, kontrolních úřadů jako je Česká obchodní inspekce a mnoho dalších. Korupcí se nejčastěji osoby snaží dosáhnout urychlení žádosti, odpuštění prohřešku a dochází k ní v případech nedostatečného veřejného dohledu, nepřehlednosti regulace a nedostatečné organizovanosti kontroly. Jednání má podobu jak příslibu, tak nabízení, vyžádání nebo přijmutí výhody. Je možné říci, že úplatky v této formě jsou poskytovány tam, kde dochází k rozhodování orgánů státní správy a samosprávy.

Jako příklad korupčního jednání je uveden případ „Korupce v Žabovřeskách“.

V září roku 2010 byl poslán Krajským soudem v Brně bývalý starosta Žabovřesk A. K a lobbista R. N. za přijetí úplatku na 7 let do vězení. R. N. převzal milion korun v hotovosti od podnikatele J. Š. Jednalo se o údajný úplatek za to, že politici nebudou komplikovat stavbu multifunkčního domu Sonocentrum v Brně - Žabovřeskách. Podnikatel J. Š. nahrál několik předchozích schůzek s A. K a R. N. a tyto poskytl policii, která potom oba muže monitorovala sama.

Oba bývalí politici zaplatili peněžitý trest – A. K. jeden milion korun a R. N., který byl v minulosti tajemníkem městské části Brno-střed, 500 tisíc korun. Korupční kauza z brněnských Žabovřesk dospěla k Vrchnímu soudu v Olomouci poté, co se obvinění odvolali.

---

⁷ SVATOŠ, R a kol. *Reflexe vybraných bezpečnostně právních témat*. 1. Vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2013. s. 25.

Vrchní soud v Olomouci zrušil v dubnu 2011 rozsudek Krajského soudu v Brně nad bývalým starostou Žabovřesk A. K. a lobbistou R. N.. Místo sedmi let dostali muži usvědčení z korupční aféry čtyři roky vězení.⁸

Korupce velká je již organizovaná a jednání je velmi závažné. Zde je korupční jednání spojeno s čelnými představiteli veřejného života a zasahuje do nejvyšších pater politiky a v tomto případě se jedná o korupci politických špiček. Je spojena se zpronevěrou veřejných financí, k neoprávněnému nabývání movitého i nemovitého majetku. Dochází při tom k získávání a neoprávněnému užívání běžně nedostupných informací jako například: zneužití informací v obchodním styku. Jedná se o velký rozsah korupčního jednání, z něhož pramení vysoké zisky. Netýká se běžných občanů, ale vysoce postavených osob nebo skupin se značnými finančními prostředky na jedné straně a osob s velkou pravomocí na straně druhé. Ke zpronevěře veřejných zdrojů může docházet přes skryté rozpočtové položky či skryté bonusy k platům. Tento typ korupce vytváří podmínky pro organizovanou formu korupce.⁹

Podle důležitosti oblasti působení korupce můžeme dělit korupci na individuální, korupci ve státním sektoru a ve státní správě.¹⁰

Oblast státní správy - zde spojujeme korupci především se zneužíváním pravomocí a vlastním postavení úředních osob. Jedná se o zneužití postavení v oblasti řídicí, obstarávání věcí veřejného zájmu občanů se zvýhodňováním nejrůznějších podnikatelských aktivit. Projevuje se v úřadech, celní správě, policii a dalších oblastech státní správy formou poskytování provizí a úplatků, podvodnými jednáními, získáváním nadstandartních výhod v souvislosti s výkonem veřejných funkcí, kořistěním z veřejné funkce, zneužíváním informací o skutečnostech důležitých v obchodním styku, které funkcionář nebo pracovník orgánu veřejné správy získal z titulu své funkce nebo zařazení, podporou politických stran a hnutí v očekávané nebo reálné výhodě apod.¹¹

---

⁸ iDNES.cz/Brno a jižní Morava. Soud snížil tresty aktérům korupční kauzy z brněnských Žabovřesk. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/soud-snizil-tresty-akterum-korupcni-kauzy-z-brnenskych-zabovresk-1dv-/brno-zpravy.aspx?c=A110411_170358_brno-zpravy_dm>.

⁹ ŠTIČKA, M. et al. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha : Transparency International - Česká republika, 2008, s. 9.

¹⁰ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 37.

¹¹ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 38.

Korupci dále můžeme dělit¹² na **korupci prostou**. Nejčastěji se s ní setkáváme při styku soukromé osoby s osobou úřední, kdy dochází k poskytování neoprávněných výhod státnímu zaměstnanci.

U korupce v oblasti **ekonomické** dochází k narušení rovného postavení mezi podnikatelskými subjekty na jedné straně a státní správou na straně druhé. Zde se jedná o přidělování nejrůznějších veřejných zakázek, dotací, kdy často dochází k vyzrazení cenových podmínek ostatních účastníků, kteří se účastní soutěže o přidělení zakázek.

Korupce politická se týká různých rizikových darů pro politické strany, úplatků poskytnutých za přidělení veřejné zakázky. V tomto případě dochází k osobnímu obohacování jednotlivých funkcionářů různých politických stran. Zde dochází již ke korupčnímu jednání na mezinárodní úrovni, neboť zakázek se často účastní zahraniční zbrojařské firmy.

Podle nabídky žadatele rozlišujeme jednotlivé druhy korupčních jednání podle poskytovaných výhod a z toho plynoucích protislužeb. V mnoha případech se jedná o poskytování finančních částek, informací, nabídek atraktivní dovolené, přidělování bytů.¹³ Formy korupce můžeme rozdělit na následující:

- zpronevěra;
- špatné užívání fondů;
- podvody a zkreslování;
- falšování a manipulace voleb;
- zneužití důvěrných informací, falšování záznamů;
- manipulace s předpisy, obchodními smlouvami;
- daňové podvody a úvěry;
- přijetí nepatřičného daru, úplatku;
- konflikty zájmů;

2.2 Oblasti nejčastějšího výskytu korupce

Oblast veřejné správy. V této oblasti se nejčastěji setkáváme s korupcí, která je spojena především se zneužíváním pravomocí a postavením úředních osob. Velmi často v této oblasti dochází ke střetu zájmů soukromých a veřejných. Jedná se především

---

¹² HULÍNSKÝ, Petr. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 22.

¹³ HULÍNSKÝ, Petr. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 26.

o zvýhodňování podnikatelských aktivit či zneužívání informací získané z postavení, které vyplývá z titulu úřední osoby. Zde se jedná například o vydávání řidičských průkazů, přidělování bytů, povolení k pobytu, koncesí k provozování služeb, vydávání odborných posudků. Největší prostor pro korupci je především při zadávání veřejných zakázek. V těchto případech je vždy poškozen občan. Všeobecným názorem je, že na úřadech úplatky otevírají dveře.

Hlavním cílem v boji proti korupčnímu jednání by bylo stanovení závazných pravidel, která by byla určující pro rozhodování státních institucí a omezovala by možnost volného uvážení rozhodovacích orgánů.¹⁴

Potenciální korupční prostředí vzniká u velkých samosprávných celků, protože se zde vytrácí anonymita. Veřejnost má malý zájem na kontrole. Rozrůstá se byrokracie a společně s nadměrnou administrativní zatížeností je vytvářen prostor pro korupci. Toto souvisí s množstvím nejrůznějších požadavků v případech povolování, například povolení ve správních řízeních, v oblasti programů investičního charakteru, prodeje nebo pronájmu obecních pozemků za úplatu, při provozování služeb, prodeji obecních pozemků za minimální ceny či prodeji lukrativních pozemků.

Oblast bankovníctví a ekonomiky. Zde se jedná o poskytování úvěrů bez dostatečného zabezpečení návratnosti poskytnutých prostředků. Velmi častým jevem je následné převádění prostředků na jiný účel, než na jaký byl poskytnut.¹⁵ Podnikatelské prostředí není dosud dostatečně korektní a často postrádá etické chování. Z toho vyplývá, že korupce se zde vyskytuje poměrně běžně. Na prvním místě zájmu je prosperita firmy, kdy v podnikatelském prostředí převládá názor, že v případě úspěchu je korupce potřebná. Za nejasných okolností dosáhlo svého cíle mnoho podnikatelských subjektů a v mnoha případech se jednalo o majetkovou či jinou kriminalitu. V mnoha případech můžeme pochybovat o čistotě ekonomického prostředí. Ve středním a drobném podnikání je korupce celkem běžnou součástí konkurenčního boje o získání lukrativních zakázek.

Je samozřejmostí, že se čelní představitelé firem k jednání mající znaky korupce nepřiznávají. V naší společnosti bohužel převládá názor, že takové jednání je součástí obchodního chování. Řada podnikatelů prezentuje názor, že podplácení úředníků státní správy a samosprávy je nutné a bez tohoto jednání vlastně ani nelze podnikat.

---

¹⁴ HULÍNSKÝ, P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 33.

¹⁵ HULÍNSKÝ, P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 34.

Oblast politiky. Mnoho představitelů hospodářské sféry se snaží získat od politiků nejrůznější výhody. V některých případech můžeme konstatovat, že existuje propojení politiků, hospodářských představitelů a organizovaného zločinu. Mnoho regionálních politiků, poslanců a senátorů chápe své fungování v politice jako prostředek k získání co největšího osobního prospěchu. Celá řada zástupců politických stran z titulu svého postavení rozhoduje o přidělování veřejných zakázek a z toho často plynoucích evropských či státních dotací.¹⁶

S korupcí je často spojován lobbying. Na lobbyingu není nic špatného, pokud se jedná o legální výdělečnou činnost, která má jasně stanovená pravidla a v případě ovlivňování osob, které rozhodují o zákonech, či rozdělování finančních prostředků se jedná o transparentní jednání. Ve světě je považován za legální součást dodání informací v souladu se zákony. V okamžiku, kdy nastane situace, že je za rozhodnutí nabídnut úplatek, hovoříme o korupčním jednání. V mnoha případech lobbyingu v ČR dochází k prosazování osobních zájmů zneužíváním úniku důvěrných informací. V posledních letech se úplatkářství u českých politiků a představitelů státní správy rozmohlo do nebyvalých rozměrů. Lze polemizovat o tom, zda se korupce rozrůstá, či je větší snaha o její potírání a je dána větší medializace různých korupčních kauz.

U českých politiků a úředníků nabývá korupce na velikosti. Ve velké míře se obchoduje s nemovitostmi, stavebními zakázkami, kdy v poslední době vyplouvají na povrch korupční aféry u státní firmy Ředitelství silnic a dálnic. Obvyklým jevem je, že radnice si vybere jednu, až dvě firmy a těmto přihrává lukrativní zakázky, které jsou takzvaně šité na míru a následně dochází k rozdělování zisku. Během realizace zakázky často dochází k navýšení ceny, zakázku vyhrává firma, která si následně na realizaci výstavby přibírá další firmy. V naší společnosti je jedním z požadavků přijmout transparentní pravidla lobbyingu, je nutné provést personální audit celé oblasti poradenských služeb tak, aby se docílilo stavu, že tyto služby budou plnit funkci poradenského servisu pro poslance a senátory.¹⁷

Tam, kde funguje výkonná, stabilizovaná a malá byrokracie; pracovníci jsou dostatečně finančně ohodnoceni, má stát problémy s korupcí menší, než státy s nevýkonnou a rozsáhlou byrokracií.

---

¹⁶ HULÍNSKÝ, P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 29.

¹⁷ HULÍNSKÝ, P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 31.

3 HISTORIE KORUPCE

Problém korupce není fenomén pouze dnešní doby, ale nabývá na důležitosti zvláště v posledních 20. letech a netýká se pouze České republiky.

Korupce provází lidskou společnost po celou dobu její existence. Jejím důležitým znakem je, že velmi úporně přežívá a sužuje lidstvo po celou dobu jejího vývoje.¹⁸ Společnost se snaží s tímto problémem, který se neustále vyvíjí bojovat. Proto i korupce a boj proti ní má svoji historii.

Trestně právní úprava ve svých počátcích neznala pojem korupce jako takový, ale zabývala se úplatkářstvím. Právní normy postihující korupční jednání nejsou jedinou cestou, jak výhradně určovat chování lidí i celé společnosti. Právní normy nám pouze ukazují, jak se máme chovat formou pokynů a v případě porušení těchto pokynů, tak určují sankci v případě jejich porušení. Důležitým mezníkem v boji proti korupci považujeme dvacáté století, kdy hlavním cílem bylo zajistit fungující státní správu, která má důvěru svých občanů. Prvním, kdo ve svém trestním právu definoval korupci a její jednání, bylo ve třicátých letech Švédsko.

Jak se vyvíjelo korupční jednání ve společnosti, tak bylo nutné na tuto skutečnost reagovat příslušnými trestně právními předpisy. Největších změn bylo dosaženo v naší společnosti po roce 1990 a zvláště v roce 2010, kdy nabyl účinnosti nový Trestní zákoník, konkrétně Zákon č. 40/ 2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „trestní zákoník“).

Byla zavedena pravidla a opatření v boji proti korupci, která vychází z dokumentů OSN, v rámci Evropy se jedná o Radu Evropy, organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj - OECD a Evropskou unii.

3.1 Vývoj před rokem 1990

- **Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích ze dne 29. května 1852, č. 117 ř. z.**

Trestní zákon platil v Českých zemích až do roku 1950 a obsahoval dva trestné činy, které obsahovaly formy úplatkářství, které byly obsaženy v ustanoveních § 101 - 105, hlavy desáté O zneužití moci úřední. Trestní zákon se zabýval velmi úzkým

---

¹⁸ BLOG.AKTUALNE.CZ. Korupci máme v sobě. In *Blogger* [online] 8. 9. 2010 [cit. 2014-01-03]. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-sokol.php?itemid=10735>>.

spektrům jednání, a to úplatkářstvím v oblasti úřední moci. Definice úředníka a jeho zneužití moci úřední byla uvedena v § 101.

V § 105 byla obsažena forma aktivního úplatkářství a jednalo se o činnost toho, kdo podplácel.

V § 104 se jednalo o formu pasivního podplácení, kde byla vymezena činnost toho, kdo podplácel.¹⁹

V případě pasivního podplácení se jednalo o úřední úkony při správě spravedlnosti, při rozhodování o veřejných záležitostech a úředník byl v tomto případě trestán za to, že přijal dar jen z toho důvodu, aby konal z úřední povinnosti.

V případě aktivního podplácení se jednalo o trestnou činnost za svádění ke zneužití moci úřední, kdy byl sledován cíl vlastního prospěchu, nebo prospěch jiné osoby za jakýkoliv úřední výkon.

- **Zákon č. 86 ze dne 12. července 1950, trestní zákon**

Tento zákon po II. světové válce nahradil předchozí trestní zákon z roku 1852. V zákoně bylo úplatkářství zařazeno do čtvrtého oddílu třetí hlavy, která se nazývala: Trestné činy proti veřejnému pořádku ve věcech veřejných.

Zde se setkáváme s přijímáním úplatku (§ 181), podplácením (§ 182), nepřímým úplatkářstvím (§ 183) a nově také došlo k zavedení zvláštního ustanovení o účinné lítosti (§184), ve kterém se jednalo o druh jednání, kdy v případě učiněného oznámení, jehož podmínky byly stanoveny v zákoně, mělo za následek zánik trestnosti při podplácení a nepřímého úplatkářství.

§ 181 se zabýval rozhodováním ve věcech obecného zájmu, kdy obecný zájem byl zájmem celé společnosti, jde o a rozhodování orgánů státní moci a dále pak veškeré činnosti při uspokojování lidských potřeb celospolečenského rozměru.

§ 182 - trestný čin podplácení, kdy tohoto jednání se dopustil ten, kdo jinému v souvislosti s rozhodováním ve věcech obecného zájmu poskytl, nabídl, nebo slíbil úplatek.

§ 183 - trestného činu úplatkářství se dopustil ten, kdo žádal nebo přijal úplatek za to, že svým vlivem působil na výkon pravomoci veřejného činitele. V tomto případě se tedy jednalo o oblast působnosti veřejných činitelů.

---

¹⁹ HULÍNSKÝ, P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 31.

- **Zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 8. prosince 1961, trestní zákon ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákon“)**²⁰

Tento trestní zákon nahradil předchozí trestní zákon z roku 1950 a platil ve znění pozdějších předpisů až do 1. 1. 2010, kdy nabyl účinnosti nový trestní zákoník. V oblasti úplatkářství, která byla zařazena do hlavy třetí Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných oddílu tři, došlo k rozšíření trestní odpovědnosti na obstarávání věcí obecného zájmu tím, že je potřeba chránit zájmy společnosti proti korumpování nejen pracovníků, kteří rozhodují o věcech veřejného zájmu, ale i těch, kteří takové věci obstarávají. V tomto případě se jednalo například o prodej nedostatkového zboží, poskytování lékařské péče. Další oblastí bylo poskytování služeb, které se týkaly například opravy vozidel, poskytování poukazů do lázní, tuzexových poukázek. Jsou zde tedy zahrnuty i různé dárky a protislužby.

Korupci, která se vyskytovala před rokem 1989, můžeme charakterizovat spíše jako korupci spotřebitelskou.

3.2 Vývoj po roce 1990

Po roce 1989, 1990, kdy došlo k zásadním politickým a ekonomickým změnám v celé společnosti, se situace na úseku korupce a úplatkářství zcela změnila, přičemž stávající trestně právní úprava ve znění pozdějších změn a předpisů přetrvala až do roku 2009, kdy byl schválen nový trestní zákoník²¹, s účinností od 1. 1. 2010.

V tomto období měla na projevy korupce zcela zásadní vliv ekonomická transformace na tržní mechanismus. V této době se korupce již dostala do popředí zájmu společnosti. V období malé privatizace, probíhající začátkem 90. let, byly známy případy, jejichž cílem byla snaha o zkorumpování členů privatizačních komisí a osob, které se účastnily dražeb s účelem odstoupení. Častým jevem v tomto období bylo nabízení značných finančních částek za přístup k obchodním informacím. Tato jednání vedla ke zvýhodnění určitých osob a skupin, které se podílely na privatizaci.²²

²⁰ČESKO. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 8. prosince 1961, trestní zákon ve znění pozdějších předpisů (trestní zákoník). In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. částka 65, s. 485.

²¹ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (trestní zákoník). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354.

²²DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 216.

Z výše uvedených důvodů bylo reagováno novelou trestního zákona.²³ Trestně právní úprava korupce byla zařazena do třetího oddílu třetí hlavy zvláštní části trestního zákona pod názvem Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných. Jedná se o trestné činy:

- přijímání úplatku podle § 160 trestního zákona,
- podplácení podle § 161 trestního zákona
- nepřímé úplatkářství podle § 162 trestního zákona

V souvislosti s privatizací vzniklo korupční prostředí, které se týkalo registrací a převodů státního majetku do soukromého vlastnictví, objevily se pokusy o manipulaci v souvislosti se schvalovanými procesy privatizačních projektů.

Korupční jednání je znakem skutkových podstat dalších trestných činů a je postihováno v dále uvedených trestných činech:

- Pletichy v insolvenčním řízení podle § 256b trestního zákona,
- Pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a trestního zákona, § 128b trestního zákona.

Korupční jednání je velmi často pácháno souběžně s dalšími trestnými činy:

- Zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 trestního zákona
- Zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 trestního zákona

Zákonodárce předpokládal, že všichni soutěžící a účastníci řízení budou mít rovné postavení. Porušování zásad v těchto případech nebylo postihováno podle skutkových podstat trestných činů úplatkářství, ale na tato jednání se vztahovaly speciální skutkové podstaty trestných činů hospodářských.²⁴

V průběhu 90. let došlo k další významné novelizaci v oblasti trestního zákona, která byla provedena zákonem č. 96/1999 Sb., který v této souvislosti doplnil některé skutkové podstaty trestných činů novou definicí úplatku. V tomto období vznikl Útvar pro odhalování korupce a hospodářské trestné činnosti služby kriminální policie a vyšetřování.²⁵

Česká republika přijala velké množství mezinárodních smluv, za jejichž pomoci

---

²³ ČESKO. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 557/1991 Sb. ze dne 11. prosince 1991, kterým se mění a doplňuje trestní zákon. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1991, částka 105, s. 2745.

²⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 92.

²⁵ DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 213.

došlo ke spolupráci s evropským policejním úřadem (EUROPOL).²⁶ Smlouvy umožnily využívat dokumentační postupy, jako jsou: odposlech a záznam telekomunikačního provozu, operativně pátrací prostředky a další prostředky při vyšetřování.²⁷

Problematiku využití operativně pátracích prostředků řešil zákon o policii a nově byla tato problematika zákonem č. 265/2001 Sb. přesunuta do trestního řádu, zákona č. 141/1961 Sb., o trestní řízení soudním ve znění pozdějších právních předpisů (dále je „trestní řád“)

---

²⁶ ČESKO. Sdělení ministerstva zahraničních věcí o spolupráci mezi ČR a evropským úřadem Europol. Smlouva č. 108 ze dne 25. září 2002. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 2002, částka 47, s. 10988.

²⁷ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 70/2002 Sb. ze dne 1.července 2002 o Trestněprávní úmluvě o korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2002, částka 31, s 10281.

4 PŘÍČINY VZNIKU KORUPCE A STADIA JEJÍHO VÝVOJE

Abychom pochopili podstatu korupce, musíme znát příčiny jejího vzniku a prostředí, které má na ni vliv. „Každý jev má svoji příčinu a z toho vyplývá, že příčina má svůj následek“.²⁸ Jako příčinu korupce můžeme označit touhu po materiálních hodnotách, po penězích, úspěchu, kariéře a moci. Ne všude ve společnosti je stejná míra a rozsah korupčního jednání. V některých zemích je korupce spíše na úrovni nahodilého jednání, v jiných je naopak rozvinuta do fáze organizovaného zločinu, který poté prorůstá do politických stran a mocenských struktur.

V souvislosti s rozsáhlými přesuny vlastnictví, které jsou spojeny s nedávnou privatizací a restitucemi vznikají velmi příznivé podmínky pro korupci. Korupce často vzniká v období, kdy probíhají významné změny ve společnosti, ať již změny ekonomické, tak i politické. Je zcela zřejmé, že současný stav korupčního prostředí je výsledkem všech dlouhodobých změn, které probíhají ve společnosti.

Jsou známy některé faktory, které korupci napomáhají. Tam, kde je velká nekvalifikovaná byrokracie a malé finanční zabezpečení pracovníků, se korupci velmi dobře daří. Z toho lze dovodit, že celková výše a rozsah korupce je vždy závislý na kvalitě státní správy. Nepřehledná a nadbytečná regulace, velký prostor pro volné rozhodování úředníků za dodržování široce nastavených formálních podmínek a minimum kontrolních mechanismů je znakem společenské příčiny korupce. Osobní zájem jednotlivce nebo skupiny lidí je nadřazen před zájem obecný. Kapitál je zde vytvářen finančními prostředky získanými nezákonnou cestou - jedná se například o obchod se zbraněmi, obchod s drogami a podobně.

Absence nedůsledné kontroly. Korupce ohrožuje ekonomickou stabilitu země a ovlivňuje chování zahraničních investorů, kteří jsou často odrazováni neprůhledností zadávaných předražených zakázek.

Výskyt korupce úzce souvisí s prostředím, kde se například jedná o oblasti státní správy a samosprávy, přidělování dotací. V těchto oblastech, kde je nastavena nedůsledná a minimální kontrola, přebujelá byrokracie a provázanost úředníků s místními podnikateli, je velmi malé riziko odhalení korupčního jednání a pachatelé

---

²⁸ PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha*. Praha: Eurolex Bohemia a.s., 2007, s. 31.

na ně často spoléhají. Každá vláda by měla zavést jasná pravidla pro podávání majetkových příznání zejména osob, které se podílí na řízení ekonomiky.²⁹

Kvalita státní správy. Velmi účinným protikorupčním opatřením je kvalifikovaná, výkonná a respektovaná výkonná moc.

Vliv médií. Míra objektivit a informační objektivnost sdělovacích prostředků mají vliv na veřejné mínění. Ve svém důsledku mohou eliminovat nebo naopak rozpoutat korupční jednání. Média bývají vždy velmi účinným nástrojem kontroly. Přínosem v tomto boji jsou analýzy zahraničních zkušeností s bojem proti korupci.

Monopol. Z toho vyplývá, že zde existuje mnoho firem, které kontrolují trh. Čím je těchto firem více, tím je větší možnost korupce. Na druhé straně i méně firem může mít negativní důsledky, protože dochází k odvádění nekvalitní práce, služby jsou velmi často přepřácleny a za úplatku nejsou dodržovány stanovené termíny.

Rozhodovací pravomoci. Široké rozhodovací pravomoci jsou v rukou jednotlivců a je málo mechanismů kontroly, které bývají často nedůsledné.

Morálka a žebříček hodnot. Na prvním místě je postaven osobní prospěch, bohatství. Postavení člověka je závislé na materiálních kritériích.

Největší výskyt korupčního jednání je zaznamenáván především při správě veřejných věcí. Vyskytují se problémy v oblasti konkurzů, zadávání či uzavírání výběrových řízení, při udělování státních i obecních zakázek. Zjednodušeně řečeno, čím budou pravidla jednodušší a srozumitelnější, tím bude menší prostor pro rozrůstání korupce.³⁰

Korupční jednání se postupně vyvíjí od nejjednoduššího stadia až do stadia, kdy korupce ovlivňuje chod samotného státu. Podle Friče prochází následujícími stadii vývoje.³¹

Nahodilá korupce - v počátečním stadiu dochází k nahodilému korupčnímu jednání, kdy korupční jednání přináší poměrně malý zisk či výhodu. Výše úplatku bývá v těchto případech nízká a jedná se o zájem několika jedinců.

Spontánně regulovaná korupce - závažnější je již stadium, kdy z náhodného jednání se stává jednání pravidelné. Při něm dochází k určitému formování korupčního prostředí a dochází k masovému rozšíření. Dosavadní kontrolní mechanismy již

---

²⁹ HULÍNSKÝ PETR. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 40.

³⁰ PETROVSKÝ, K.. *Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha*. Praha: Eurolex Bohemia a.s., 2007, s. 37.

³¹ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 24.

přestávají být účinné. V tomto případě se již nejedná o nahodilé jednání, ale dochází již k pravidelným korupčním aktivitám.

Organizovaná korupce - dalším krokem je organizovanost korupce. Kontrolní mechanismy zde ztrácí funkčnost. Zde korupce přináší pravidelný zisk a dochází k přímému ovlivňování kontrolních nástrojů. Korupční jednání proniká do oblasti státní správy. V těchto případech již dochází k boji mezi konkurenčními skupinami.

Systémová korupce - organizovaná korupce dále přerůstá do stádia , kdy je napadena státní správa jako celek a společnosti jsou přímo propojeny se státními úředníky. V těchto případech již dochází k podpoře korupčního jednání samotným státem. Státní správa funguje v řetězci korupčních aktivit jednotlivých institucí.

Korupční klima ve společnosti formují občané sami a to tím způsobem do jaké míry jsou ke korupci shovívaví. Je třeba si osvojit názor, že uplácení je vždy nemravné a velmi špatné. Je neetické. Neochota občanů hlásit případy, kdy dochází ke korupčnímu jednání a neochota, která pramení i z obavy možných negativních dopadů vzhledem ke své osobě ohrožuje chod finančního hospodaření státu, chod státní správy a samosprávy.

Nelze vyjmenovat všechny oblasti, kde se daří korupčnímu jednání. Každý region má svá specifika a situace je rozdílná. V naší zemi můžeme říci, že korupci se daří ve státní správě, v soudnictví, zdravotnictví, sportu, v armádě, justici i policii.

Závěrem můžeme říci, že základním zdrojem korupce je lidská touha po zisku a osobním prospěchu.

4.1 Výzkumná metoda ke zjištění faktorů ovlivňujících vnímání korupce a zjištění míry důvěry v policii z řad občanů

Cílem prováděného průzkumu je zjištění, jak vybrané faktory korupce vnímají občané široké veřejnosti a dále zjištění míry důvěry veřejnosti v Policii České republiky.

Ke svému výzkumu jsem vytvořil dotazník, jehož vzor je přílohou bakalářské práce. (viz příloha č. 1). K provedení výzkumu byla využita postojová škála, kdy postoje tvoří nedílnou částí osobnosti a k jejich zjišťování lze využít sumační

a posuzovací škálu, jejímž účelem je umístit jedince někam na spojitost souhlasu s předmětem dotyčného postoje.³²

V daném případě existují čtyři možné kategorie, hodnota 1 znamenala ANO, 2 Spíše ANO, 3 Spíše NE a 4 NE.

Průzkum

Pro svůj výzkum probíhající v období od 15. prosince 2013 do 31. ledna 2014 jsem zvolil skupinu respondentů z řad široké veřejnosti z lokality Města Brna.

Respondenty z řad veřejnosti byli lidé, v zastoupení: 52% mužů, což je 53 respondentů a 48% žen, což je 50 respondentek, ve třech věkových kategoriích: mladí lidé a studenti do 30. let, lidé středního věku od 30. do 40. let a lidé staršího věku od 30. do 40. let. Respondenty jsem rozdělil do tří skupin. Důvodem byly jejich dosažené životní zkušenosti, postoje a vědomosti. Lidé do 30. let mají odlišné zájmy od starší generace a jejich zkušenosti se teprve vyvíjí. Starší generace respondentů nad 30 a 40 let má již své postoje a zkušenosti více ustálené a ověřené z dosavadního průběhu života, i když postoje a zkušenosti neustále probíhají určitým vývojem.

Pro každou odpověď byly stanoveny hodnoty od 1 do 4, kdy hodnota 1 znamenala ANO, 2 Spíše ANO, 3 Spíše NE a 4 NE. Tím vznikl dotazník, ve kterém respondenti zaškrtovali, jimi zvolenou odpověď. Vyplněný dotazník je přiložen jako příloha č. 1.

Struktura

Strukturu dotazníku tvoří název dotazníku, tedy zkoumaná problematika, jeho anonymita, dále věk respondenta, pohlaví a dosažené vzdělání.

Dotazník tvoří 17 otázek, které jsou definovány tak, aby respondent jasně věděl co je účelem dotazu. Dalším znakem jednotlivých otázek je jejich stručnost.

Na každou otázku existují 4 jasné odpovědi, které vyjadřují jasný postoj k dané problematice.

Při konstrukci dotazníků pro veřejnost jsem vybral nejčastěji témata, jako je výskyt korupce, spokojenost s prací Policie ČR. První otázka se týkala znalosti pojmu korupce. Vzhledem k dotazníkovému šetření a jejímu položení se jedná o subjektivní názor respondentů, kdy je předpokládáno, že vzhledem k aktuálnosti problému a zveřejněným zprávám jsou respondenti s touto problematikou dostatečně seznámeni.

---

³² KERLINGER, F.N. *Základy výzkumu chování: pedagogický a psychologický výzkum*, Praha: Academia, 1972. S. 472-472.

Otázka č. 2 zkoumá, zda se respondenti osobně setkali s korupcí. Další otázky č. 3 - 5 se týkají vnímání korupce v oblasti státní správy, samosprávy a soukromého sektoru, na které navazují otázky č. 7 a 8 s názorem na výskyt korupce v justici a bezpečnostních sborech, které společně s otázkou č. 9 jak pracuje policie. U otázky č. 9 byly odpovědi:

1. Pracuje výborně, potírá veškerou korupci, právní úprava je nakloněna k potírání korupce.
2. Pracuje dobře v rámci současné právní úpravy.
3. Pracuje s obtížemi, jsou jí kladeny překážky politického charakteru.
4. Nepracuje na potírání korupce.

Uvedené otázky slouží k přímému zjištění faktoru důvěry v Policii ČR v rámci potírání korupce. Otázky č. 10 - 12 zkoumají, jakou mají respondenti představu o vlivu korupce na stabilitu ekonomiky státu, na jejich sociální a ekonomické jistoty a zda má korupce za následek ztrátu důvěry zahraničních investorů. Jedná se o soubor otázek zkoumání vlivu korupce z ekonomického pohledu a jejího vlivu na společnost. Otázky č. 13 - 15 se týkají problematiky protikorupčních opatření ve vztahu ke zveřejňování výběrových řízení, přiznání daňových přiznání. Otázka č. 15 se přímo dotýká zjištění faktoru míry důvěry občanů v policii, neboť se týká zvýšení pravomocí Policie ČR v rámci vyšetřování korupce. Otázka č. 16 se dotýká zvýšení kontrolní činnosti příslušných orgánů příslušných orgánů státní správy a opět se týká faktoru míry důvěry občanů v boji proti korupci. Otázka č. 17 zjišťuje, zda respondenti preferují zvýšení trestů za korupční trestné činy.

4.1.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Návratnost dotazníků byla velmi vysoká. Z celkové distribuce 130 dotazníků se vrátilo celkem 103. Dotazník vyplnilo 53 mužů a 50 žen.

Na základě vyhodnocení dotazníku byly vytvořeny grafy, kde na vertikální ose jsou hodnoty od 0 do 4, které znamenají škálu odpovědí, horizontální osa představuje jednotlivé oblasti. Pro zřetelnější zobrazení byly v grafech hodnoty převráceny, kdy „1“ znamená NE, „2“ znamená Spíše NE, „3“ znamená Spíše ANO a „4“ znamená ANO. Kladnou odpověď vyjadřuje vyšší střední hodnota na zadanou otázku a nižší střední hodnota spíše zápornou odpověď. Střední hodnotu tvoří hodnota **2,5**, která je vyjádřením neutrálu.

Odpovědi všech respondentů jsou uvedeny vždy na prvním místě a následně jsou uvedeny krajní kladné a krajní záporné hodnoty jednotlivých věkových skupin žen, nebo mužů podle výsledků postojové škály.

1. Víte, co je to korupce?

V celkovém souhrnu všech dotázaných vyplynulo, že znalost pojmu korupce u respondentů přesahuje do pozitivních hodnot na hodnotu 3,43, což znamená, že většinou respondenti pojem znají.

Nejnižší hodnota znalosti pojmu korupce byla zjištěna u žen do 30. let - 3,16 a nejvyšší hodnota byla zjištěna u mužů do 40. let - 3,63.

2. Setkal (a) jste se někdy osobně s korupcí?

K otázce, zda se setkali osobně s korupcí, hodnota dosáhla 1,41, což značí, že převážná většina dotazovaných se s korupcí téměř nesetkala.

Z výzkumu vyplynulo, že nejméně se s korupcí setkaly ženy ve věku do 40 let - 1,21 a naopak nejvyšší hodnota byla zjištěna u mužů do 30 let - 1,56.

V pěti případech respondenti uvedli, že se jednoznačně setkali s korupcí - 4 muži a jedna žena. Z odpovědí můžeme dovodit, že respondenti se setkali spíše s korupcí nahodilou a spontánně regulovanou.

3. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti politiky?

U otázky, zda si myslí, že se vyskytuje korupce v oblasti politiky, byla dosažena hodnota 3,48, což představuje velmi vysoký počet respondentů, kteří jsou přesvědčeni, že ano.

Zde jsou přesvědčení o tomto výskytu nejvíce muži ve věku do 40. let - 3,74 a nejméně ženy ve věku nad 40. let - 2,88.

V tomto případě všichni respondenti uvedli, že jsou přesvědčeni o korupci ve státní správě. Ani v jednom případě nebylo uvedeno asi NE, určitě NE.

4. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti státní správy?

Na otázku, zda si myslí, že se vyskytuje korupce v oblasti státní správy, stupně přesvědčení, že ano, dosáhlo vysoké hodnoty 3,48.

Z respondentů nejvíce souhlasí muži do 40. let - 3,79 a muži do 30. let - 3,72 a naopak nejméně ženy nad 40 let - 3,06.

V tomto případě všichni respondenti uvedli, že jsou přesvědčeni o korupci ve státní správě. Ani v jednom případě nebylo uvedeno asi NE, určitě NE.

5. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti soukromého sektoru?

Na otázku výskytu korupce v oblasti soukromého sektoru, respondenti vyjádřili míru hodnotou 3,06, jedná se o vysokou hodnotu, ale ve srovnání s otázkami č. 3 a 4 je hodnota menší.

Nejvyšší přesvědčení v tomto případě mají muži do 40. let - 3,58 a naopak nejnižší míru přesvědčení vyjádřily ženy do 30. let a to hodnotou - 2,79 a ženy nad 40 let - 2,76.

6. Myslíte, že se vyskytuje korupce v justici ČR?

Výskyt korupce v justici ČR byl hodnocen mírně pozitivní hodnotou 2,80.

O korupci v justici jsou nejvíce přesvědčeni muži ve věku do 40. let - 3,42 a naopak nejméně muži ve věku nad 40 let - 2,56.

Pouze v jednom případě bylo uvedeno, že se korupce v justici nevyskytuje.

7. Myslíte, že se vyskytuje korupce v bezpečnostních sborech?

Otázka výskytu korupce v bezpečnostních složkách ČR byla hodnocena mírně pozitivní hodnotou 2,79.

I v tomto případě jeden respondent uvedl, že se korupce ve sborech nevyskytuje.

O výskytu korupce v bezpečnostních složkách jsou nejvíce přesvědčeni muži ve věku nad 40 let (3,13) a naopak nejméně ženy ve věku nad 40 let - 2,41.

8. Myslíte si, že je současná trestně právní úprava korupce dostatečná?

Otázka dostatečnosti současné trestně právní úpravy korupce dosáhla mírně negativní hodnoty 2,44, což značí, že respondenti jsou spokojeni se současnou trestně právní úpravou.

Nejvyšší nespokojenost projevily ženy do 40. let - 2,64, naopak nejspokojenější jsou ženy a muži do 30. let s hodnotami - 2,21 a 2,22.

9. Jak podle Vás pracuje Policie ČR v rámci potírání korupce?

K otázce, jak pracuje Policie ČR v rámci potírání korupce, bylo dosaženo mírně zvýšené hodnoty 2,72, což naznačuje mírně pozitivní hodnocení práce Policie ČR.

Nejspokojenější jsou muži nad 40 let - 3,0 a nejméně ženy do 30. let a muži do 40. let se shodnou hodnotou - 2,63.

10. Myslíte si, že má korupce vliv na stabilitu ekonomiky státu?

Zda má korupce vliv na stabilitu ekonomiky státu bylo dosaženo vysoké hodnoty 3,02, což značí vysoké přesvědčení o vlivu korupce na sociální a ekonomické jistoty respondentů.

Nejvyšší přesvědčení mají ženy do 40. let - 3,36, naopak nejnižší mají ženy ve věku nad 40 let - 2,41.

11. Ovlivňuje korupční jednání ve společnosti Vaše sociální a ekonomické jistoty?

U této otázky bylo dosaženo mírně zvýšené hodnoty 2,67.

Nejvíce souhlasili muži do 40. let s hodnotou 3,21 a naopak nejméně muži do 30. let s hodnotou 2,33.

12. Má míra korupce v ČR za následek ztrátu důvěry zahraničních investorů?

Na otázku zda míra korupce v ČR za následek ztrátu důvěry zahraničních investorů byla výsledkem zvýšená míra souhlasu ve výši 2,89.

Nejvyšší míra souhlasu je u mužů do 40. let - 3,32 a naopak mírný nesouhlas je u žen do 30. let s hodnotou - 2,32.

13. Omezila by se korupce, pokud by všechna výběrová řízení byla zveřejňována?

Zda by se omezila korupce, kdyby byla všechna výběrová řízení zveřejňována, odpověděli respondenti s mírně zvýšeným souhlasem s výslednou hodnotou 2,68.

Nejvíce souhlasí muži do 40. let s hodnotou 3,26, naopak nejméně souhlasí ženy ve věku do 40. let s výslednou hodnotou 2,14.

14. Omezila by se korupce, pokud by všichni státní úředníci a všichni politici zveřejňovali daňová přiznání?

Omezení korupce, pokud by státní úředníci a politici zveřejňovali daňová přiznání, byl průměrný výsledek s hodnotou 2,70, to znamená, že se respondenti přiklánějí ke zveřejňování daňových přiznání.

Nejvíce souhlasí muži do 40. let s hodnotou 3,05 a naopak nejmenší souhlas vyjádřily ženy ve věku do 40. let s hodnotou 2,36.

15. Omezila by se korupce, pokud by se zvýšily pravomoci policistů Police ČR, kteří odhalují a vyšetřují korupci?

Omezení korupce, pokud by se zvýšily pravomoci policistů Policie ČR, kteří odhalují a vyšetřují korupci, je nakloněna kladným hodnocením 2,97.

S tímto souhlasí nejvíce muži ve věku do 40. let s vyjádřenou hodnotou 3,42 a naopak nejméně souhlasí ženy do 40. let s výsledkem hodnocení 2,79.

16. Omezila by se korupce, pokud by se zvýšila kontrolní činnost příslušných orgánů státu?

K otázce, zda by se omezila korupce, pokud by se zvýšila kontrolní činnost příslušných orgánů, byla hodnocena pozitivně a to hodnotou 2,86.

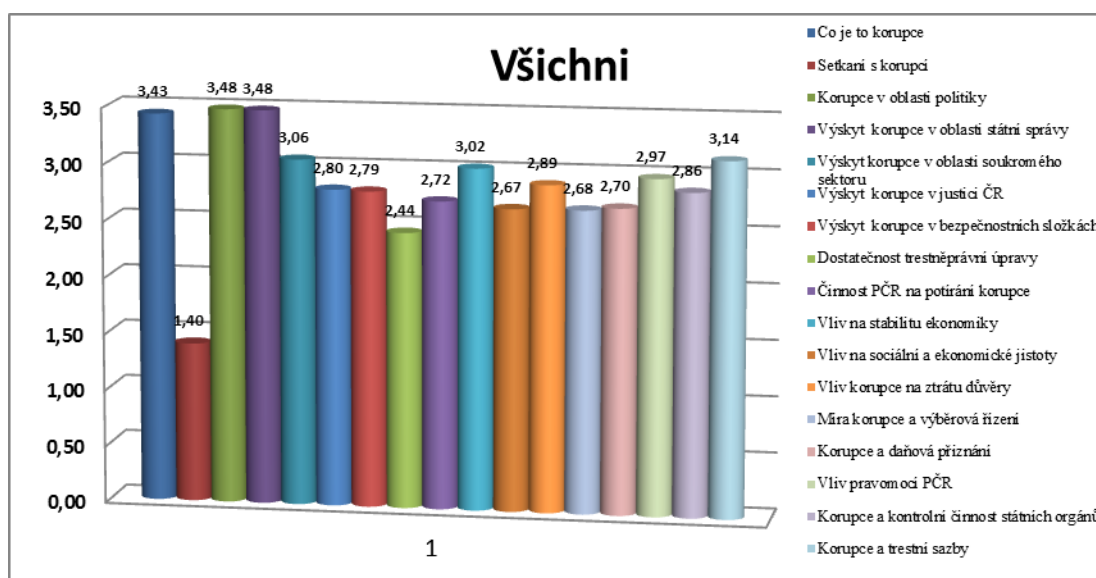
17. Omezila by se korupce, pokud by se zvýšily trestní sazby za korupční trestné činy?

Omezení korupce, pokud by se zvýšily trestní sazby za korupční trestné činy, bylo vyjádřeno v průměru vysokou hodnotou 3,14, což značí, že respondenti v převážné většině vyjadřují souhlas se zvýšením trestní sazby za korupční trestné činy. Nejvíce souhlasí muži do 40. let s výsledkem 3,47 a naopak nejnižší souhlas byl zjištěn u mužů do 40. let s hodnotou 2,81.

Pouze v jednom případě bylo uvedeno, že by se korupce určitě neomezila.

Zjištěné údaje všech respondentů byly pro srovnání zaznamenány do grafu č. 1.

Graf č. 1 Celkové hodnocení všech respondentů³³

4.1.2 Formulace výsledků průzkumu

Bylo zjištěno, že z celkového počtu respondentů mají osobní zkušenost s úplatkem 4 respondenti což je z celkového počtu 103 dotazovaných respondentů minimum. To znamená, že osobní zkušenost na této úrovni je velmi nízká.

K otázkám v okruhu výskytu korupce v oblasti politiky, státní správy a v soukromém sektoru jsou nejkritičtější muži ve věku do 40. let, kteří problém vnímají nejvíce a naopak nejméně kritické jsou ženy nad 40 let. Stupeň vnímání je téměř na nejvyšší úrovni. Nejnižší hodnocení v těchto oblastech bylo zjištěno v oblasti soukromého sektoru. Předpokládal jsem, že naopak nejvyšší hodnocení bude u soukromého sektoru a nejnižší v oblasti státní správy. Zde mají na vnímání korupce zřejmě vysoký podíl média, kterými jsou nové kauzy prezentovány. Z výsledku

³³ Graf vlastní

odpovědi vyplývá, že respondenti jsou přesvědčeni o tom, že v těchto případech se již jedná o formu organizované korupce.

Míra přesvědčení o korupci v justici a bezpečnostních složkách je v celkovém vyznění mírně nepříznivá a svědčí o mírné nedůvěře z pohledu výskytu korupce v Policii ČR a justici.

Z výzkumu vyplynulo, že občané jsou velmi citliví na vnímání dopadů korupčního jednání nejen na ekonomiku státu, ale i na jejich vlastní ekonomickou situaci.

Z průzkumu dále vyplývá, že problémem korupčního jednání je podle mínění respondentů nízká kvalita státní správy, množství firem, které kontrolují současný trh a toho, že široké pravomoci jsou soustředěny do rukou několika jedinců a jejich kontrola je nedostatečná. Je to jeden z faktorů, který má vliv na důvěru v právní stát a jeho snahu potírat korupci.

Občané korupci vnímají velmi silně a z výzkumu vyplynulo, že negativní vnímání je nejsilnější převážně u mužů do 40. let. Naopak nejmenší míru vnímání korupčního jednání mají nejčastěji ženy do 40. let. Faktor důvěry v Policii ČR je v celkovém vyznění příznivý, neboť jejich práce je hodnocena kladně a současně by občané přivítali zvýšení jejich pravomocí ve zkoumané oblasti.

Z provedeného výzkumu a jeho vyhodnocení vyplývá, že všichni respondenti by k potlačení korupce v současné době preferovali následující opatření:

- Zvýšení kontrolní činnosti příslušných orgánů státu. Důvodem je zcela jistě přesvědčení, že tam, kde je nedostatečná kontrola, je vhodné prostředí pro vznik korupce.
- Zavedení daňových příznání státních úředníků a politiků.
- Zvýšení trestních sazeb za trestné činy v oblasti korupčního jednání, neboť v současné době jsou trestní sazby na spíše dolní hranici.
- Zvýšení pravomocí Policie ČR při potírání korupce.
- Zlepšení kvality státní správy. Kvalita státní správy je posuzována rozsahem korupčního jednání.
- Zvýšení pravomocí Policie ČR při potírání korupce.

V příloze č. 2 jsou dále uvedeny výsledky průzkumu dané problematiky podle věkové struktury respondentů a dále jsou rozděleny na muže a ženy. Pro lepší znázornění jsou tyto výsledky zpracovány v grafické podobě.

5 VYMEZENÍ KORUPČNÍCH DELIKTŮ

Protiprávnost korupce je v českém právním řádu upravena ve dvou základních oblastech, a to v oblasti veřejnoprávní a soukromoprávní, upravenou zejména obchodním zákoníkem.³⁴

Jsou různé názory a výklady pojmu tzv. korupčního činu. Jednou z variant je fakt, že korupčním jednáním je porušení či zneužití pravomoci úřední osoby bez toho, zda je přítomen či není znak „obstarání věci obecného zájmu“, „nabídka, přijetí nebo vyžádání úplatku“.³⁵

V trestním právu není pojem korupce definován. Jak již ale bylo řečeno, jedná se o vztah, ve kterém je korupce zahrnuta pod pojem úplatkářství. Pojem úplatek je v našem trestním právu vymezen v několika základních skutkových podstatách. Základním prvkem korupce je úplatek, kdy „*úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, na kterou není nárok*“ - § 331 odst. 1 trestního zákoníku. Úplatek může spočívat jak v přímém majetkovém prospěchu. Jeho nejběžnější forma je finanční hotovost, poskytnutí zahraniční dovolené, ale i např. přímluva, vzájemná protislužba, výhodná půjčka, přednostní vyřízení věci, kariérní postup, a další.

Dalším společným znakem úplatkářství je obstarání věci obecného zájmu - “je to činnost, která souvisí s plněním úkolů týkajících se věci obecného zájmu, tedy nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb.”³⁶

V současném trestním zákoníku není uveden samotný pojem korupce, ale trestné činy úplatkářství jsou uvedeny v dílu 3 hlavy X. trestního zákoníku nazvané Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.

Trestnou činnost spojenou s korupcí lze páchat za předpokladu, že:

- dochází k porušení státem stanovených norem (zákonů, nařízení nebo jiných státem regulovaných pravidel chování);

³⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 79.

³⁵ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 61.

³⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II*. § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2886

- porušování norem je honorováno určitou odměnou, výhodou nebo alespoň jejich nabídkou;
- porušení pravidel chování je provedeno ve prospěch jiného subjektu;
- existuje příčinná souvislost mezi úplatkem - porušením pravidel, chováním, zvýhodněním;

5.1 Přijetí úplatku § 331 trestního zákoníku

Objektem trestného činu přijetí úplatku je zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věcí obecného zájmu a dále je zde vyjádřen zájem na ochraně podnikatelských vztahů.

V odstavci 1 „Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti“

Objektivní stránka je vyjádřena v přijetí nebo slíbení úplatku, a to jak pouze pro sebe, tak i pro třetí osobu. Pachatel tedy může dostat úplatek přímo, přes zprostředkovatele anebo sám přijme úplatek pro třetí osobu.

Aby byla naplněna skutková podstata přijetí úplatku, musí zde být příčinná souvislost mezi úplatkem a obstaráním věcí obecného zájmu, kde se jedná nejen o rozhodování orgánů státní moci a správy, ale jde i o další činnosti při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb, nebo v souvislosti s podnikáním.³⁷ Jsou zde vyjádřeny dvě fáze úplatkářství. V první fázi pachatel skutečně přijme úplatek. Druhá fáze je vyjádřena přípravou k přijetí úplatku, jedná se tedy o slib. Jedná se o samostatnou skutkovou podstatu. Trestný čin přijetí úplatku je dokonán i v případě, že osoba si dá slíbit úplatek.

Pachatelem tohoto trestného činu je pouze osoba, která se podílí na obstarávání věcí obecného zájmu, nebo osoba, která se podílí na podnikání.

Jedná se o úmyslný trestný čin.

V případě odstavce 2 „Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.“

---

³⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2886.

Jedná se o samostatnou skutkovou podstatu a objektivní stránka je vyjádřena žádostí o úplatek.

Jednočinný souběh samostatných skutkových podstat vyjádřených v odstavci 1 a 2 je vyloučen.³⁸

Zde již pachatel úplatek nepřijímá, ale sám aktivně o něj žádá a tedy sám dává podnět k poskytnutí úplatku. Nejedná se však pouze o výslovnou žádost, ale již zcela postačí navození situace, ze které vyplývá, aby byl určitý úplatek poskytnut nebo slíben.³⁹ Trestný čin je dokonán již tím, že pachatel o úplatek žádá.

Jedná se o úmyslný trestný čin. Toto jednání je považováno za škodlivější a trest je vyšší jak v případě odstavce 1.

V případě odstavce 3 *„Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,*

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo

b) spáchá-li takový čin jako úřední osoba“

je obsažena kvalifikovaná skutková podstata, která je ve vztahu k základním skutkovým podstatám odstavců 1 a 2, kde speciálním znakem je v odst. 3 písm. a) hodnota prospěchu - značný prospěch a v odst. 3 písm. b) se v případě pachatele jedná o úřední osobu, kde je možný souběh s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 trestního zákoníku - (R 43/1987 III).⁴⁰

Značný prospěch je vyjádřen v penězích a znamená nejméně 500 000,- Kč.

Sankce za toto jednání je nejen trest odnětí svobody, ale může být společně uložen i trest propadnutí majetku.

I v tomto případě se jedná o úmyslný trestný čin.

V odstavci 4 *„Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,*

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.“

Jedná se o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu a jde o nejzávažnější přijímání úplatku. Podle písmene a) se jedná o úmysl opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu a jedná se v tomto případě o částku 5 000 000,-

³⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2885

³⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2887

⁴⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2889

Kč. Podle písmene b) se jedná o úřední osobu, které postačí opatřit sobě nejméně 500 000,- Kč. Vzhledem k tomu, že horní hranice trestu odnětí svobody je vyšší jak 12 let, jedná se o zvlášť závažný zločin.

Pachatel musí získat prospěch jak pro sebe, tak i pro druhou osobu.

Subjektivní stránka vyžaduje úmysl.

Na závěr je potřeba se také zmínit o skutečnosti, že pokud dojde k opakovanému požadování nebo přijímání úplatku za splnění dalších zákonných předpokladů, může být toto jednání posuzováno jako pokračující trestný čin.⁴¹

5.2 Podplácení § 332 trestního zákoníku

Objektem ochrany je zájem na řádném, nestranném, nezištném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu a zájem na ochraně podnikatelských vztahů před korupcí.

V odstavci 1 „Kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, nebo kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.“

Objektivní stránka spočívá v poskytnutí, nabídce, nebo slíbení úplatku jiné osobě nebo pro třetí osobu. Jedná se vždy o příčinnou souvislost s obstaráváním věci obecného zájmu, nebo podnikáním svým nebo jiného.

Trestný čin je dokonán poskytnutím, nabídkou nebo slibem úplatku, kde u nabídky nebo slibu se nevyžaduje přijetí úplatku. Nabídka úplatku je projevení ochoty úplatek poskytnout, aby bylo vyhověno konkrétnímu požadavku. Poskytnutí úplatku je buď přímé předání peněz, jiných materiálních hodnot, ale i poskytnutí protislužby. Slib úplatku znamená, že samotné provedení bude provedeno po splnění požadavku pachatele, tedy v budoucnosti.

Po stránce subjektivní je vyžadováno úmyslné zavinění. Pachatelem může být kdokoliv.

V odstavci 2 „Odnětím svobody na jeden rok až šest let, propadnutím majetku, nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch nebo způsobit jinému značnou škodu anebo jiný zvlášť závažný následek, nebo

b) spáchá-li takový čin vůči úřední osobě.“

---

⁴¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2887

Jedná se o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu. Podle písmene a) je úmyslem opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo způsobit značnou škodu nebo zvlášť závažný následek. Podle písmene b) je spáchán trestný čin proti úřední osobě, kde účelem je poskytnout úplatek úřední osobě. Úřední osoba je uvedena v § 127 trestního zákoníku a dále se jedná i o osobu uvedenou v § 334 odst. 2. Pachatel nemusí vědět, že jde o úřední osobu, jestliže postačí, že vzhledem k okolnostem to vědět měl a mohl.⁴² Značný prospěch je uveden v ustanovení § 138 odst. 1, 2 a je nejméně 500 000,- Kč. Značná škoda je ve výši nejméně 500 000 Kč. V případě zvlášť závažného následku se může jednat například o bezdůvodné vyhlášení konkurzu na majetek jiného podnikatele. Závažnost musí být srovnatelná alespoň se značnou škodou.⁴³

Jde o úmyslné zavinění.

5.3 Nepřímé úplatkářství § 333 trestního zákoníku

Objektem trestného činu nepřímého úplatkářství je zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu. Vztahuje se na výkon pravomoci úřední osoby.

V odstavci 1 *„Kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.“*

Dokonání trestného činu je vyjádřeno tím, že pachatel žádá nebo přijme úplatek již tím, že bude působit na úřední osobu buď svým vlivem, nebo prostřednictvím někoho jiného. Není zde vyžadováno, aby došlo ze strany pachatele k intervenci u úřední osoby. Jedná se o postih jednání, jehož provedení bude realizováno v budoucnu.⁴⁴

Žádost o úplatek je i pouhé navození takové situace, kdy pachatel chce úplatek.

Podle odstavce 2 *„Kdo z důvodu uvedeného v odstavci 1 jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta“.*

Je postihováno jednání pachatele, který poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek osobě, která bude působit na úřední osobu. Není vyžadováno skutečné ovlivnění úřední osoby, postačí, že je předpoklad, že se tak stane, nebo se již stalo. Je zde vyžadováno, aby pachatel jednal bez součinnosti s úřední osobou, to znamená, že pachatel a úřední

⁴² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2894

⁴³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2893

⁴⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2896

osoba nejsou dohodnuti. V případě, kdy by došlo k součinnosti pachatele a úřední osoby, jednalo by se o účastenství na trestném činu přijetí úplatku podle § 24 odst. 1, § 331 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákoníku - (R 32/1987-II).⁴⁵

Tento trestný čin lze spáchat pouze úmyslně.

5.4 Společné ustanovení § 334 trestního zákoníku

Jedná se výkladové ustanovení pro trestné činy, které jsou obsaženy v dílu třetím hlavy desáté trestního zákoníku.

Jsou zde definovány pojmy úplatek, úřední osoba podle § 331 - § 333 vedle osoby uvedené v § 127, definice pojmu obstarávání věcí obecného zájmu v oblasti obchodních vztahů.

5.5 Další trestné činy popisující korupční chování

Tyto trestné činy jsou obsaženy v hlavě VI. Díl 3 pojmenované jako hospodářské trestné činy. Jedná se zejména o:

pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži § 257 trestního zákoníku

kde cílem je zájem na řádném a zákonném provedení jakékoliv veřejné soutěže na zadání veřejné zakázky. Cílem je, aby byly zachovány rovné podmínky pro jejich účastníky, aby nedošlo ke zvýhodňování jedné ze stran a zákonné provedení jakékoliv veřejné zakázky, veřejné soutěže.

pletichy při veřejné dražbě § 258 trestního zákoníku

kde je ochrana zájmu na řádném a zákonném provedení jakékoli veřejné dražby, aby nedocházelo ovlivňování účastníků dražby ve veřejných dražbách. Jedná se o ochranu rovného přístupu k veřejným dražbám.

Dalším trestným činem, kde je přímo popisováno korupční jednání, ale nachází se v hlavě V. je:

pletichy v insolvenčním řízení § 226 trestního zákoníku

kde je vyjádřen zájem na ochraně řádného průběhu insolvenčního řízení.

---

⁴⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140-421. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, s. 2897

6 PRÁVNÍ ÚPRAVA A KRIMINALISTICKÉ POSTUPY PŘI VYŠETŘOVÁNÍ KORUPCE

V rámci Policie ČR se zabývají problematikou korupce policisté služebně zařazení u Služby kriminální policie a vyšetřování. Centrálně je zastřešena Útvarem odhalování korupce a finanční kriminality služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen „ÚOKFK“), kde se jedná o útvar s působností na celém území České republiky, včetně spolupráce se zahraničními subjekty.

ÚOKFK je zapojen do mezinárodní sítě „StAR Focal Point Initiative“, která je zaměřena na výměnu a sdílení informací týkajících se korupce a výnosů pocházející z trestné činnosti především, ale z trestných činů úplatkářství. Hlavním gestorem je Interpol.

Úkoly ÚOKFK jsou stanoveny především trestním řádem. Jedná se o šetření, prověřování a vyšetřování.

Odhalování korupce, její vyšetřování, dokumentování a zajišťování důkazů je z časového hlediska a složitosti vyšetřování velmi náročný proces. Korupční jednání je vztah dvou stran, kdy jedna strana je korumpující a druhá korumpovaná. Z toho vyplývá, že zde vzniká vztah, kdy jedna strana jedná v zájmu získat určitou výhodu a druhá strana má schopnost tuto výhodu zajistit. Protože obě strany nemají zájem na tom, aby se tento vztah řešil za pomoci státní moci, není zájem na přítomnosti třetí osoby, jedná se o latentní činnost.⁴⁶

Při vyšetřování korupce orgány činné v trestním řízení využívají procesní prostředky, které jsou upraveny v trestním řádu. Jedná se především o operativně pátrací prostředky, jako jsou: předstíraný převod věci, sledování osob a věcí, použití agenta, odposlech a záznamu telekomunikačního zařízení a další. Dále využívají tzv. podpůrné operativně pátrací prostředky, jako krycí doklady, zvláštní finanční prostředky, informátor atd., které jsou upraveny v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon o PČR“).

---

⁴⁶ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 108

6.1 Podněty z podezření z korupce a jejich prověřování

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny přijmout, prověřit a zabývat se všemi podněty, které vyvolávají důvodné podezření ze spáchání konkrétního trestného činu, konkrétním pachatelem. Toto platí i při odhalování a potírání korupce.

Podle trestního řádu je na prvním místě získávání poznatků policejním orgánem. Zde je vyjádřeno, že policejní orgán musí v první řadě na základě vlastních poznatků šetřit všechny případy, ve kterých poznatky nasvědčují spáchání trestného činu. Z tohoto důvodu provádí šetření podle § 158 odst. 1 trestního řádu za použití oprávnění podle zákona o PČR. Nejčastěji získaným poznatkem o možném korupčním jednání je podání, nebo trestní oznámení. Dále se orgány činné v trestním řízení o této činnosti dozvídají z vlastního operativního šetření, v rámci operativního pronikání a prověrkou operativních informací.⁴⁷

Důvodná podezření ze spáchání trestného činu vyvolávají podněty. Veškeré podněty, které tato důvodná podezření vyvolávají, musí být řádně prověřeny, protože někteří oznamovatelé mají různé pohnutky a potom dochází k umělému vytvoření podezření. Mohou být založeny na nepodložených tvrzeních nebo domněnkách.

Podání se podle § 59 odst. 1, 2, trestního řádu posuzuje vždy podle svého obsahu, a to i v případě, kdy je nesprávně označeno. Podání mohou být písemná, ústní do protokolu, v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů, telegrafická, faxová nebo dálnopisem.

Pro názorný přehled počtu zjištěných a objasněných trestných činů, které souvisí s korupcí spáchaných v ČR v letech 2003 - 2012 a vývoj počtu obžalovaných osob a odsouzených osob jsou uvedeny v následujících tabulkách a grafech.

Vzhledem k zatím nezveřejněným počtům zjištěných a objasněných trestných činů, které souvisí s korupcí v České republice, nejsou uvedena aktuální data za rok 2013.

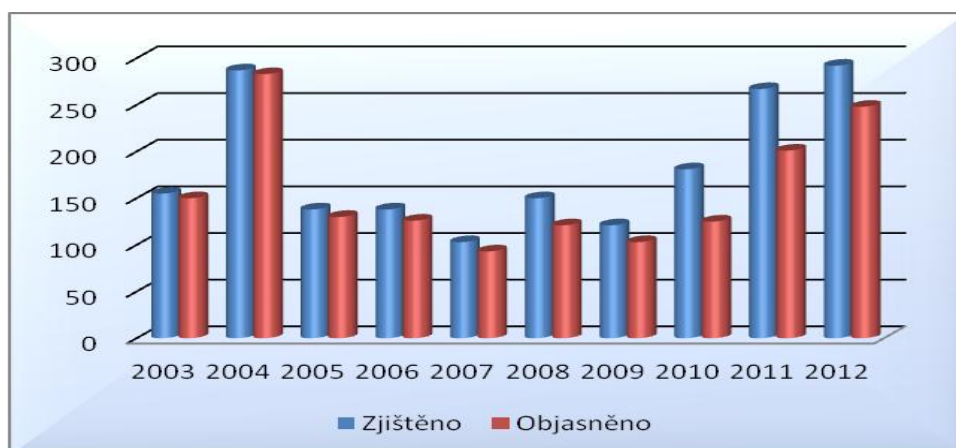
⁴⁷ HULÍNSKÝ, Petr. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008, s. 88.

Tabulka č. 1: Počty zjištěných a objasněných trestných činů souvisejících s korupcí spáchaných v ČR v letech 2003 - 2012.⁴⁸

ROK	§ 158/ § 329 Zneužívání pravomoci veřejného činitele		§ 159/ § 330 Maření úkolu veře. činitele z nedbalosti		§ 160/ § 331 Přijetí úplatku Úplatkářství		§ 161/ § 332 Podplácení		§ 162/ § 333 Nepřímé úplatkářství		Úplatkářství celkem	
	Zjištěno	obj.	Zjištěno	obj.	Zjištěno	obj.	Zjištěno	obj.	Zjištěno	obj.	Zjištěno	obj.
2003	384	335	23	23	49	43	102	103	4	4	155	150
2004	248	205	18	18	126	125	149	147	12	11	287	283
2005	212	170	19	18	39	33	94	92	5	5	138	130
2006	160	124	16	15	43	35	89	87	6	4	138	126
2007	187	112	16	14	40	34	62	58	1	1	103	93
2008	228	132	18	14	46	29	99	88	5	4	150	121
2009	204	137	14	9	38	27	75	68	8	8	121	103
2010	198	141	14	7	53	27	124	96	4	2	181	125
2011	240	139	23	21	85	54	169	139	13	8	267	201
2012	207	118	20	11	63	44	221	197	8	7	292	248

Graf č. 1: Vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů úplatkářství⁴⁹

Z tabulky č. 1 a grafu č. 1 vyplývá, že nejvíce trestných činů spojených s úplatkářstvím bylo objasněno v roce 2004. Nejvyšší počet případů byl zaznamenán v roce 2011, dále 2004 a 2012. Nejmenší počet případů byl zaznamenán v roce 2007.

Z uvedeného grafu vyplývá, že kromě roku 2004, kdy bylo zjištěno nejvíce trestných činů spojených s úplatkářstvím a současně i objasněno, nastal od roku 2010 nárůst zjištěných a objasněných trestných činů. Z uvedeného grafu vyplývá, že se v posledních letech daří korupci více odhalovat a objasňovat. Důvodem může být tedy

⁴⁸ Tabulka vlastní. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpravodajství. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2012* [online] 2010 [cit.2013-10-21]. Dostupné z WWW: <[http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková a grafická část - 1.pdf](http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková%20a%20grafická%20část%20-1.pdf)>.

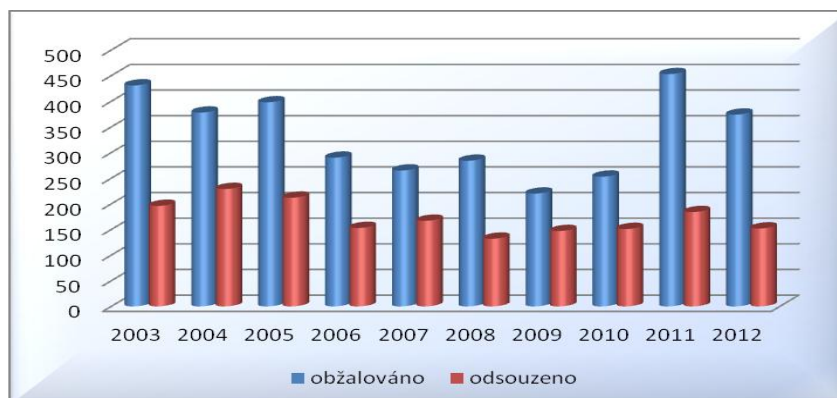
⁴⁹ Graf vlastní. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpravodajství. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2012* [online] 2010 [cit. 2013-10-21]. Dostupné z WWW: <[http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková a grafická část - 1.pdf](http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková%20a%20grafická%20část%20-1.pdf)>.

vyšší efektivita orgánů činných v trestním řízení i vyšší míra ochoty občanů tyto trestné činy oznamovat.

Tabulka č. 2: Vývoj počtu obžalovaných osob a odsouzených osob podle (§ 160 - 162 trestního zákona) § 331 - 333 trestního zákoníku v České republice v letech 2003 - 2012.⁵⁰

ROK	§ 158/ § 329 Zneužívání pravomoci veřejného činitele		§ 159/ § 330 Maření úkolu veřej. činitele z nedbalosti		§ 160/ § 331 Přijetí úplatku Úplatkářství		§ 161/ § 332 Podplácení		§ 162/ § 333 Nepřímé úplatkářství	
	Obžal.	Odsouz.	Obžal.	Odsouz.	Obžal.	Odsouz.	Obžal.	Odsouz.	Obžal.	Odsouz.
2003	288	110	14	11	30	20	96	53	3	2
2004	221	127	7	5	41	23	103	74	6	0
2005	216	89	7	19	91	24	82	82	2	1
2006	143	75	9	4	39	27	96	45	3	2
2007	151	64	10	0	37	51	65	51	2	1
2008	156	55	2	1	42	26	78	50	6	0
2009	112	64	11	3	31	28	68	51	3	1
2010	130	73	7	3	31	21	82	53	3	1
2011	231	76	10	5	48	22	155	78	9	3
2012	175	49	11	7	79	13	102	74	7	9

Graf č. 2: Vývoj počtu obžalovaných a odsouzených osob podle vybraných § trestního zákoníku⁵¹

Uvedený graf ukazuje kromě roku 2005 a 2008 pokles nápadu obžalovaných a odsouzených osob v období let 2003 až 2009. Od roku 2010 došlo k nárůstu počtu obžalovaných a odsouzených. V roce 2012 došlo opět k poklesu vývoje počtu obžalovaných a odsouzených.

Uvedené tabulky a grafy nemají vypovídající hodnotu o skutečném výskytu korupce, ale spíše vypovídají o efektivitě práce orgánů činných v trestním řízení.

⁵⁰ Tabulka vlastní. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpravodajství. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2012* [online] 2010 [cit2013-10-21]. Dostupné z WWW: <[http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspxtabulková a grafická část - 1.pdf](http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspxtabulková%20a%20grafická%20část%20-%201.pdf)>.

⁵¹ Graf vlastní. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpravodajství. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2012* [online] 2010 [cit. 2013-10-21]. Dostupné z WWW: <[http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspxtabulková a grafická část - 1.pdf](http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspxtabulková%20a%20grafická%20část%20-%201.pdf)>.

Podněty můžeme rozdělit do několika následujících skupin⁵²:

- Podněty vyplývající z oznámení občanů, kteří jsou účastníky korupčního vztahu, například se je někdo pokusil uplatit, ale osoby o pokusu učinily oznámení orgánům činným v trestním řízení. Může se jednat ale i o osoby, které spolupracovaly na odhalení korupčního jednání.

- oznámení osob, které nejsou účastníky případného korupčního vztahu, ale učiní oznámení, která jsou získána z informací, které byly zjištěny v korupčním prostředí, nebo informace získaly od osob uvedených v předchozí skupině. V tomto případě mohou být oznámení zkreslená či upravována a proto je na místě pečlivé prověření jejich věrohodnosti ze strany orgánů činných v trestním řízení.

- Podněty zjištěné kontrolními orgány například Finančně analytickým útvarem Ministerstva financí ČR. Jedná se o vlastní zjištění kontrolních orgánů státní správy, které byly zjištěny v hospodářské oblasti, mezi organizacemi, státní a veřejnou správou. Jde často o zmanipulovaná výběrová řízení.

- Informace získané vlastní vyhledávací činností policie, která vychází z principu legality a ofiiality, tedy povinnosti orgánů odhalovat trestné činy a jejich pachatele.

Při prověřování podnětů získává průběžně policejní orgán další informace, na jejichž základě posoudí odůvodněnost podezření z konkrétní trestné činnosti. Pro další postup policejních orgánů je důležité, aby byl skutek právně posouzen.

6.2 Kriminalistické postupy a operativně pátrací prostředky v boji proti korupci

K získání všech dostupných informací o trestné činnosti jsou využívány kriminalistické postupy a operativně pátrací prostředky. Jde o soubor stanovených metodických a taktických postupů, které se neustále vyvíjejí a upravují tak, jak se vyvíjí trestná činnost na úseku korupce.

Typickým postupem policejního orgánu při prověřování podnětů a oznámení při odhalování korupčního jednání je operativně pátrací činnost a finanční šetření, kdy jsou využívány operativně pátrací a technické prostředky. Jejich použití je upraveno trestním řádem, kdy cílem postupu je utajení a současně podléhá určenému schvalovacímu řízení. Samotná příprava a následné provedení konkrétních akcí je z časového hlediska i z hlediska nasazení velkého počtu osob na něm zúčastněných

---

⁵² CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 115.

velmi náročná a finančně nákladná. Operativně pátrací činností jsou získávány poznatky o trestné činnosti utajovaným způsobem, kdy jsou využívány prostředky, které jsou upraveny v trestním řádu. Cílem činností je předcházení trestným činům, jejich odhalování, objasňování a dokumentování všech skutečností důležitých pro trestní řízení. Finanční šetření provádí specializované útvary jako je například Finančně analytický útvar Ministerstva financí ČR (dále jen „FAU“). V souvislosti s tímto šetřením je sledován finanční účet, pohyb prostředků na účtech, kdo finance poskytl a kdo je přijal, tedy jejich adresáti. K prolomení bankovního tajemství a daňového tajemství jsou uděleny také pravomoci.

Odhalování korupce probíhá na základě podnětů a oznámení, dále vlastním šetřením a jsou sledovány a vyhodnocovány příznaky korupce jako je například soukromé jednání v souvislosti s veřejnými zakázkami, sledování neobvyklých nabídek bezplatných služeb, způsob života, který neodpovídá oficiálním příjmům.⁵³

V korupční trestné činnosti se setkáváme se stopami, jako jsou:

- stopy v elektronické nebo listinné podobě (bankovní výpisy, smlouvy, odposlechy telekomunikačního provozu)
- stopy ve vědomí lidí
- věcné důkazy (například zajištěná finanční hotovost).

Při odhalování korupčního jednání navazují na kriminalistické postupy také postupy procesní, které jsou prováděny na základě příslušných ustanovení trestního řádu.

Policejní orgán je povinen převzít osobní, telefonické, písemné nebo jinak učiněné oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin. Na základě těchto oznámení je povinen učinit bezodkladné opatření, které směřuje k zamezení pokračování trestné činnosti, k jejímu dalšímu předcházení. Na základě přijatého oznámení policejní orgán sepíše protokol o trestním oznámení. Protokol se sepíše i v případě, kdy je oznámení podáno ústně a nelze ihned provést úkony, které vedou k získání poznatků a důkazů o trestném činu a ke zjištění pachatele. Mezi úkony, které jsou prováděny ihned, patří například zajištění a ohledání místa činu, zajištění pachatele, stop na místě činu a další. Jsou prováděny výslechy, jejichž cílem je posoudit nebo vyvrátit existenci skutečností, které jsou uvedeny v oznámení a dále jejich pomocí jsou získány poznatky, které jsou potřebné pro rozhodnutí o dalším postupu policisty.

---

⁵³CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 119.

Úspěšné zajištění důkazů, zjištění a odsouzení pachatele v případech podání, trestních oznámení je velmi ztíženo tím, že jsou oznámeny s časovým odstupem a někdy i velmi dlouhým, co se skutek stal. Platí zásada, že čím dříve jsou k dispozici důležitá fakta, tím je vyšší pravděpodobnost zajištění důkazů a následné zjištění a odsouzení pachatele.

Poznatky o korupčním jednání jsou také získávány v zájmovém prostředí za pomoci operativně pátrací činnosti, kdy poznatky jsou získávány zejména utajovaným způsobem za využití příslušných prostředků. Pro efektivní práci v zájmovém prostředí jsou využívány podpůrné operativně pátrací prostředky, jako jsou:

- informátor
- krycí prostředky
- zabezpečovací technika
- zvláštní finanční prostředky.

6.2.1 Operativně pátrací prostředky

Do trestního řádu byly vloženy zákonem č. 265/2001 Sb., který s účinností k 1. 1. 2002 novelizoval trestní řád některé instituty operativně pátrací činnosti. Dříve bylo možné provádět operativně pátrací činnost pouze podle zákona o Policii ČR⁵⁴. Podle důvodové zprávy k této novele bylo smyslem změny jednak odstranění duplicitně upravených některých zásahů do základních práv a svobod občanů v souvislosti s trestním řízením, dále posílení kontrolní role státního zástupce v této etapě řízení a zajištění procesní využitelnosti výsledků této činnosti pro další trestní řízení. Pokud jsou důkazy provedeny v souladu s trestním řádem řádně oprávněnými subjekty, lze důkazy použít v hlavním líčení jako důkaz. Operativně pátrací prostředky jsou v trestním řádu uvedeny taxativně.⁵⁵ Jedná se o:

- předstíraný převod;
- sledování osob a věcí;
- použití agenta;
- odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Za pomoci operativně pátracích prostředků jsou získávány

---

⁵⁴ ČESKO. Zákon č. 283/1991 Sb. ze dne 21. 4. června 1999, o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky*. Částka 51, s.1178-1192.

⁵⁵ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 192.

- zvukové záznamy - které jsou zaznamenávány za využití magnetofonu, diktafonu, prostorového odposlechu. Za pomoci zvukového záznamu dochází k zadokumentování komunikace mezi sledovanou osobou a jinou osobou na konkrétním místě. Nutností je provádět záznam skrytě.
- obrazový záznam - jedná se o zachycení záznamu pomocí skrytě umístěné kamery nebo fotoaparátu. V tomto případě dochází k zachycení a zadokumentování sledované osoby, věci v konkrétním čase na konkrétním místě.

Dále jsou využívány záznamy získané například za pomoci počítačů, datových sítí.

Výše uvedené záznamy, které byly použity přímo při dokumentaci, jsou pořizovány přímo při úkonu a musí se jednat o technické záznamy.⁵⁶

Prostředky využívané v rámci operativně pátrací činnosti nesmí sledovat jiný účel, než získání skutečností důležitých pro trestní řízení, jelikož zde dochází k zásahu do práv a svobod osob zaručených Ústavou a Listinou základních práv a svobod. Použití prostředků je možné jen tehdy, jestliže účelu trestního řízení nelze dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jeho dosažení podstatně ztíženo a práva a svobody osob musí být dotčeny jen v nezbytně nutné míře.⁵⁷

Možnost nasazení operativně pátracích prostředků je omezena na řízení o úmyslném trestném činu, přičemž toto nasazení povoluje státního zástupce; v případech, kdy se sledováním zasahuje do nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství nebo je zjišťován obsah jiných písemností a záznamů uchovávaných v soukromí za použití technických prostředků, je nutné povolení soudce.⁵⁸

6.2.2 Předstíraný převod

V případě předstíraného převodu se jedná o dovolený zásah státu, jehož zájem je, aby byl odhalen, prověřen a následně prokázán trestný čin, který souvisí s převodem. Předstíraný převod lze uskutečnit ale pouze v případě, kdy je vedeno trestní řízení o úmyslném trestném činu.⁵⁹

Předstíraný převod se provádí osobou, která je řízena policejním orgánem a to proti osobě, proti které se trestní řízení vede. Základní podmínkou ale je, aby nedošlo ke vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin.

⁵⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání.* Praha: C. H. Beck 2008, s. 1235 - 6

⁵⁷ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy.* Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 192.

⁵⁸ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy.* Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 192.

⁵⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání.* Praha: C. H. Beck 2008. s. 1237

Předstíraný převod je upraven § 158c trestního řádu. K jeho provádění je pověřen útvar služby kriminální policie a vyšetřování. Provedení převodu se uskutečňuje na základě písemného povolení státního zástupce. Převod lze také uskutečnit i bez písemného povolení, ale za podmínky, kdy věc nesnese odkladu. V tomto případě je povinností policejního orgánu požádat o dodatečné povolení, které však v případě, kdy do 48 hodin není kladně vyřízeno tento předstíraný převod ukončit a informace, které byly získány, nesmí použít.

O provedení předstíraného převodu policista sepíše záznam, který do 48 hodin doručí státnímu zástupci. Jeho kopie je uložena ve svazku předstíraného převodu.

6.2.3 Sledování osob a věcí

Jedná se o získání poznatků o osobách a věcech, které jsou prováděny utajovaným způsobem. Bez utajení by totiž sledování nemělo smysl. V rámci sledování jsou získávány zvukové, obrazové záznamy. Samozřejmostí je, že jejich uskutečnění podléhá písemnému povolení státního zástupce.

V případě, kdy má dojít k zásahu do nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství za použití technických prostředků a je zapotřebí vstoupit do obydlí, lze tento zásah provést pouze na základě předchozího písemného povolení soudce. Žádost musí být řádně odůvodněna a je v ní stanovena doba sledování, která nesmí být delší jak šest měsíců. Žádost může být v případě nutnosti dalšího sledování prodloužena na základě nové žádosti a opět pouze na dobu nejvýše šesti měsíců. Stejně jako v případě předstíraného převodu, lze sledování provést i bez předchozího souhlasu soudce, ale za podmínky, kdy věc nesnese odkladu. V tomto případě je povinností policejního orgánu požádat o dodatečné povolení, které však v případě, kdy do 48 hodin není kladně vyřízeno, sledování ukončit, záznam zničit a získané informace nesmí použít.

Pořízený záznam lze u soudu použít jako důkaz, ale musí obsahovat náležitosti jako je místo, čas, jméno orgánu, který bude provádět úkon a stručné vyličení průběhu úkonu.⁶⁰

Sledování osob a věcí provádí specializované pracoviště Policie ČR. V současné době jsou používány moderní technické prostředky, jako jsou například optické, radiotechnické, foto-technické prostředky a zařízení. Možným způsobem jsou i vizuální pozorování, při kterých jsou používány zvukové, obrazové záznamy. Je možné se zmínit i o písemných záznamech o pohybu a činnosti sledovaného objektu.

---

⁶⁰ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 158-159.

Při sledování osob a věcí samozřejmě dochází k zásahu do ústavně zaručeného práva listovního tajemství. V případech stanovených zákonem se však jedná o přípustný zásah.⁶¹

Technické prostředky jsou například i prostorové mikrofony a nahrávací zařízení.

6.2.4 Použití agenta

Použití agenta je úkon v trestním řízení a jedná se o operativně pátrací prostředek. Jedná se o osobu, která v zájmovém prostředí skrytě sleduje a dokumentuje skutečnosti, které jsou důležité pro trestní řízení a podílí se v zákonem povolené míře na činnosti organizované zločinecké skupiny. Použití agenta je pověřen Útvar speciálních činností služby kriminální policie a vyšetřování. Při využití institutu agenta se musí vycházet z toho, že pokud se agent nebude žádným způsobem podílet na trestné činnosti skupiny a nezíská si její důvěru, tím se nedostane ani k informacím, které jsou nezbytné pro odhalení trestné činnosti. V okamžiku, kdy by se žádným způsobem na činnosti nepodílel, byl by smysl jeho nasazení ztracen. V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2002 je stanoveno, že policejní orgán nesmí svým jednáním trestnou činnost přímo provokovat, nebo v jejím průběhu aktivně zasahovat do skutkového děje tím, že by dotvářel, vzbuzoval, či usměrňoval do té doby neexistující vůli trestný čin spáchat, nebo ho spáchat právě takovým způsobem.⁶²

„Je nepřipustné, aby policejní orgány - státní orgány naváděly někoho trestný čin spáchat, nějakou formou k tomu dopomáhaly anebo naopak bránily v rozhodnutí upustit od dalšího páchaní trestného činu. Státní orgány při úkonech dále nesmějí žádným způsobem ovlivňovat právní kvalifikaci jednání odhalovaných pachatelů. V těchto případech se jedná o nepřipustné porušení čl. 39 Listiny základních práv a svobod, zákona č. 2/1993 Sb. (dále jen „Listina základních práv a svobod“) a čl. 7 Úmluvy na ochranu lidských práv.“⁶³ Výsledkem nálezu Ústavního soudu tedy je, že za takovou činnost nelze považovat zákonem dovolenou činnost policie, která spočívá ve sledování a utváření podmínek pro realizaci již páchané trestné činnosti. Z toho vyplývá, že za nepřipustné vyprovokování trestného činu Policií České republiky nelze

---

⁶¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, str. 1246

⁶² ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu. sp. zn. 7 Tdo 461/2002 ze dne 28. 8. 2002. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/146088AF29B80CECC1257A4E0067C0E8?openDocument&Highlight=0,>.

⁶³ ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu. III ÚS 597/99 ze dne 22. 6. 2000. In *databáze NALUS*.

považovat situaci, kdy na předem učiněnou a zjištěnou nabídku pachatele policejní orgán pouze reaguje.

Vzhledem k tomu, že agent slouží jako operativně pátrací prostředek, je jeho použití vymezeno trestním řádem a konkrétně ustanovením § 158e, kde je stanoveno, že agentem může být pouze osoba, která je příslušníkem Policie České republiky. Podle trestního řádu použití agenta povoluje soudce vrchního soudu a to na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství. Jedná se o soudce, v jehož obvodu je státní zástupce, podávající návrh činný.⁶⁴ K ochraně totožnosti agenta, který má proniknout do zájmového prostředí, je samozřejmě nutné vytvořit legendu, kdy je vytvořena nová identita agenta, nové osobní údaje jsou zavedeny v informačních systémech, jejichž provoz podléhá zvláštním zákonům.⁶⁵ Jde o případy, kdy policista na úseku odhalování závažné trestné činnosti (např. obchod se zbraněmi, obchodování s lidmi) delší dobu nebo i několik let pracuje v tomto prostředí, monitoruje situaci, předává zprávy a na základě zjištěných poznatků dojde k zásahu příslušných policejních složek.

Použití agenta je možné pouze v případech uvedených v § 158e odst. 1 trestního řádu. Neustále je třeba zkoumat, zda trvají důvody pro použití agenta a také je potřeba zkoumat, zda tato činnost je v souladu se zákonem. Povinnost posouzení náleží státnímu zástupci. V případě, kdy pominou důvody pro použití agenta, je jeho činnost ukončena. Jedná se o povinnost státu k dodržování základních práv a svobod občanů, které jsou stanoveny Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o ochraně lidských práv.

V případech, kdy je důvodné podezření, že konkrétní pachatel páchá trestný čin korupce nebo v případě, že se tento pachatel chystá k jeho spáchání, je nasazen agent, který je příslušníkem Policie České republiky. Důležitou podmínkou v případě nasazení agenta je vytvoření legendy o jeho existenci a současně je zapotřebí vytvořit nové osobní údaje, které jsou zavedeny do informačních systémů, které jsou provozovány podle zvláštních zákonů.⁶⁶ Použití agenta je přípustné za pouze zákonem stanovených podmínek.⁶⁷

Použití agenta provokatéra je řízená provokace. Policejní provokace byla Evropským soudem pro lidská práva ve Štrasburku označena za nepřipustnou.

⁶⁴ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 193.

⁶⁵ ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s., 2010. s. 193.

⁶⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, str. 1254.

⁶⁷ DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 294.

Použití agenta je vždy vyžadováno písemnou formou, ve které jsou uvedeny důvody pro jeho nasazení. Jsou to například informace o povaze rozpracovaného trestného činu, cíl použití agenta, charakter zájmového prostředí, ve kterém má být agent nasazen, dále jsou to informace o použití operativně pátracích prostředků v zájmovém prostředí. Při nasazení agenta je nutné se zmínit o důležitém faktu, že pachatel trestného činu tento čin spáchá i bez přičinění ze strany agenta. Samozřejmě jsou i případy, kdy agenta nelze nasadit. V těchto případech policie zabezpečuje monitorování schůzky při předávání úplatku. Jedná se o případy, kdy je osoba požádána o úplatek.

Použití agenta ukončeno v případě dosažení cíle a pominuly důvody jeho nasazení.

6.2.5 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Při odhalování korupčního jednání je jedním z nejdůležitějších prostředků orgánů činných v trestním řízení využití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Tyto prostředky jsou využívány v případech dokazování korupčního jednání, jedná se o důkaz, který musí splňovat podmínky uvedené v § 88 odst. 6 trestního řádu.

Vzhledem ke snaze utajit korupční jednání, jejich aktéři velmi často používají přístroje, které znesnadňují odposlech pomocí šifrování. Z tohoto důvodu jsou samozřejmě používány dekodovací přístroje, jejichž pořizovací náklady jsou velmi vysoké. Přesto jsou s úspěchem využívány.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu pro potřeby Policie České republiky provádí pouze specializovaný útvar Policie ČR. Samotný záznam telekomunikačního provozu je informace, která je získaná provedeným odposlechem, je samozřejmě průběžně vyhodnocována. Záznam je např. nahrávka hovoru při prováděném odposlechu, SMS zpráva v textovém formátu, dekodovaná data. Dále jsou pořizovány výpisy hlasové komunikace, datové komunikace a archivní záznam, u kterého informace získaná odposlechem je garantována úplnost a autentičnost záznamu. Archivní záznam může být v trestním řízení použit jako důkaz.

Zákonné důvody, kdy je možné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, jsou uvedeny v § 88 odst. 1 trestního řádu. Jedná se o případy, kdy je vedeno trestní řízení pro zvlášť závažný úmyslný trestný čin, nebo jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje mezinárodní smlouva. V tomto případě platí, že musí být

splněna podmínka, že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak nebo by jeho dosažení bylo podstatně ztížené.

Žádost o odposlech, ale i žádost o výpis musí být žadatelem předložen cestou příslušného státního zástupce soudci, a to písemnou formou. Z toho vyplývá, že zahájení odposlechu se provede pouze na základě příkazu soudce. Tím je zajištěna zákonnost použití operativního prostředku. Z toho vyplývá, že příkaz musí být vydán proti určité osobě, proti níž se trestní stíhání vede, nebo je podezření, že se takových trestných činů dopustila. „Pouhé trestní oznámení samo o sobě, není-li doloženo alespoň indiciemi, z nichž lze důvodné podezření dovozovat, nepostačuje k nařízení odposlechů, neboť totiž nepostačuje ani k zahájení řízení o objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin podle § 158 odst. 3 trestního řádu“.⁶⁸

Zvukové, obrazové a jiné záznamy získané při použití operativně pátracích prostředků způsobem odpovídajícím ustanovením zákona lze použít jako důkaz.⁶⁹

6.3 Předmět a rozsah dokazování korupce

Rozsah dokazování korupce v trestním řízení závisí na jeho formě. Například při zkráceném přípravném řízení je rozsah dokazování zúžen a nejsou použity standardní postupy.

Pro předmět a rozsah dokazování je typické ustanovení § 89 odst. 1 trestního řádu, které obsahuje demonstrativní výčet okruhů, které je potřebné prokázat:

- a) zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin;
- b) jestli tento skutek spáchal podezřelý, obviněný a proč;
- c) podstatné okolnosti mající vliv na posouzení škodlivosti takového činu;
- d) podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů pachatele;
- e) podstatné okolnosti umožňující stanovení následku a výše škody způsobená skutkem;
- f) okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání;

Toto pojetí se projevuje i při prokazování korupční trestné činnosti tak, aby mohl být objektivně posouzen skutek, následek jednání, míra zavinění a tam, kde je to nutné objasnit i motiv jednání pachatele trestné činnosti.

⁶⁸ ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu. II. ÚS 615/06 ze dne 23. 5. 2007; In *databáze NALUS*.

⁶⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008, str. 1228.

Základním důkazním prostředkem u trestných činů úplatkářství jsou výsledky podezřelých nebo obviněných.

Dalším z důkazních prostředků je konfrontace, která může být provedena jak v přípravném řízení, tak i v řízení před soudem, kde její důkazní hodnota značně nabývá na výši. Důležitým důkazním prostředkem je obrazový nebo zvukový záznam, který může přímo vypovídat o průběhu korupčního jednání.

Podpurným prostředkem dokazování může pak být výpis z bankovních účtů nebo přehled jejich transakcí.

Dále je samozřejmě využíváno znalců a odborníků z různých oborů, jejich vyjádření a znaleckých posudků. Zkoumány bývají zajištěné dokumenty, platidla, útržky papírů, zvukové a obrazové záznamy, psací prostředky, elektronické úložiště dat atd. Odborná vyjádření bývají poskytována z oblastí ekonomie, účetnictví a podobně.

Složení použitých důkazních prostředků se vždy odvíjí od konkrétního případu korupčního jednání. Jejich provádění není významně odlišné od standardních metodik postupů a doporučení kriminalistické vědy a trestního práva.⁷⁰

V případech šetření korupce je důležité, aby orgány činné v trestním řízení velmi důsledně dodržovaly všechny zákonné podmínky, protože u pachatelů je charakteristickým znakem využívání všech dostupných opravných prostředků. V mnoha případech, kdy se vyskytne jakékoliv pochybení v zákonnosti opatřování důkazů v průběhu přípravného řízení, vede to i k úplnému zproštění často i velmi závažné trestné činnosti pachatelů.

6.4 Korupce v mezinárodním kontextu

V posledních letech řada zemí Evropy věnuje mimořádnou pozornost trestněprávním aspektům korupce. Problémy s korupcí se nedotýkají pouze České republiky, ale jedná se o celosvětový problém, který nezná hranice politické ani ekonomické. Tento problém si vyžádal, aby společnost bojovala s korupcí přijímáním mnoha legislativních opatření nejen na národní, ale i na mezinárodní úrovni. Trestní postih korupce je v různých státech rozdílný a je také rozdílná zákonná definice korupce.

Proto byly přijaty dokumenty, které zavazují její signatáře, aby zavedli společná pravidla a opatření v boji proti korupci. Česká republika vychází ze čtyř základních

---

⁷⁰ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 134.

mezinárodních nástrojů, kterými je vázána. Vychází z dokumentů OSN, v rámci Evropy se jedná o Radu Evropy, organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj - OECD a Evropskou unii - Úmluva o boji proti korupci.⁷¹

- **OECD - organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj**

Mezinárodní organizace OECD byla založena v roce 1961 se sídlem v Paříži. Nejvyšším orgánem je Rada, ve které má každá členská země jednoho představitele. Česká republika se stala členem této organizace v roce 1995. V rámci organizace OECD s cílem koordinovat mezinárodní boj s korupcí byla přijata mezinárodní Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích při obchodování a investování.⁷² Tato úmluva byla přijata v roce 1997 v Paříži a vešla v platnost 21. 3. 2000. Česká republika tuto smlouvu ratifikovala 21. 1. 2000, a to přijetím ustanovení § 334 trestního zákona.

Tato úmluva zavazuje signatářské země, aby kriminalizovaly podplácení veřejných činitelů jiných států a zařadily je do své legislativy a zavazuje je ke vzájemné spolupráci. V současné dohodě je definováno, co lze považovat za trestné jednání v souvislosti s korupcí.⁷³ Členy Pracovní skupiny OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů při mezinárodních podnikatelských transakcích jsou státní zástupci Nejvyššího státního zastupitelství, odboru závažné hospodářské a finanční kriminality.

- **OSN**

Společenství národů OSN přijalo řadu dokumentů a vydalo opatření, která se zabývají korupcí. Velmi důležitý je dokument Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu⁷⁴, která byla přijata v Palermu v roce 2002 a Česká republika ji zde také podepsala a následně ratifikovala v roce 2005. Ve smlouvě je v čl. 8 vymezena otázka trestnosti korupce a v čl. 9 jsou stanovena opatření proti ní. Za Českou republiku přijalo odpovědnost a dohled nad touto Úmluvou MV ČR.

---

⁷¹ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 70.

⁷² ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 25/2000 Sb. ze dne 29. března 2000 o přijetí Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích při obchodování a investování. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2000, částka 13, s. 298-320.

⁷³ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde, 2008, s. 72.

⁷⁴ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 75/2013 Sb. ze dne 17. října 2013 o Úmluvě Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2013, částka 44, s. 10088-10150.

Dalším důležitým krokem byl vznik Úmluvy OSN proti korupci.⁷⁵ Úmluva byla přijata v roce 2003 v Mexickém městě Mérida a je proto známa jako Meridská smlouva. Česká republika tuto smlouvu v roce 2005 podepsala a 29. listopadu 2013 ratifikovala. Cílem úmluvy je podle čl. 1 prosazení opatření v boji proti korupci, prosazení mezinárodní spolupráce a dále schopnost přijímat preventivní opatření v boji proti korupci.

Úmluva obsahuje celkem 8 kapitol, které jsou rozděleny do jednotlivých článků. Dohodou byl stanoven mezinárodní rámec boje proti zpronevěrám veřejných firem, praní špinavých peněz, úplatkářství a nezákonnému obohacování.

Jednou z podmínek ratifikace bylo stanoveno, aby byla přijata legislativa upravující trestní odpovědnost právnických osob. Závazky, které vyplývají z Úmluvy a jejich následné plnění je v současné době zajištěno zejména trestním zákoníkem a trestním řádem.

V čl. 3 je poměrně důležitý předmět úpravy, který se vztahuje nejen na prevenci, vyšetřování a stíhání korupce, ale týká se i zmrazení, konfiskaci a navrácení výnosů z trestné činnosti, které jsou zajištěny v souladu s Úmluvou.⁷⁶ Dále je v Úmluvě vytyčena preventivní a protikorupční strategie a praxe. Každý stát na základě zásad svého právního systému uskutečňuje protikorupční strategii a zajišťuje existenci orgánů, které předcházejí korupci. Zabývá výběrem zaměstnanců veřejné správy, jejich školením a odměňováním, stanoví pravidla chování pro veřejné činitele s důrazem na poctivost a odpovědnost.

Důležitou součástí Úmluvy je čl. 9, který stanovuje systém veřejných zakázek a týká se dodržení průhlednosti soutěží, nastavuje objektivní kritéria rozhodování a jejich zpětnou kontrolou. Dalšími opatřeními jsou i opatření proti praní špinavých peněz.

Kapitola III. se zabývá korupcí veřejných činitelů⁷⁷, odpovědnosti právnických osob, zajištění výnosů z korupce. Ve svém obsahu se zabývá úpravou konkrétních trestných činů a vymáháním práva.

---

⁷⁵ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. ze dne 23. prosince 2013 o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2013, částka 57, s. 10840.

⁷⁶ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. ze dne 23. prosince 2013 o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2013, částka 57, s. 10887.

⁷⁷ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. ze dne 23. prosince 2013 o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2013, částka 57, s. 10898.

Kapitola IV. se týká oblasti Mezinárodní spolupráce a zabývá se především vydáváním osob, vzájemnou právní pomocí týkající se vyšetřování, trestním stíháním a soudním řízením, které se vztahují k trestným činům zahrnutým v Úmluvě. Vzájemná právní pomoc se týká získávání důkazů, doručování soudních písemností, poskytování informací, důkazů, znaleckých posudků, zajištění, vyhledávání, zmrazení výnosů a majetku získaného z trestné činnosti.⁷⁸

Další kapitoly se týkají navrácení majetku, vzájemné spolupráce smluvních stran, shromažďování informací o korupci, jejich výměny, analýzy, mechanismy provádění Úmluvy, kdy je zavedena konference států smluvních stran Úmluvy.

Kapitola V. se zabývá prováděcími úmluvami a řešením sporů.

6.4.1 Mezinárodní právní instrumenty přijaté v rámci Rady Evropy

- **Trestně právní úmluva o korupci**⁷⁹ je velmi důležitá pro oblast Trestního řízení. Definuje základní formy úplatkářství podle subjektu, na který útočí. Jedná se o smlouvu, která byla přijata Radou Evropy 27. 1. 1999 a Českou republikou byla ratifikována 8. 9. 2000. Smlouva byla přijata ve Štrasburku, nabyla účinnost 1. 7. 2002.

Vznikla na základě nutnosti prosazování společných postupů proti korupci, včetně přijetí příslušné legislativy. Jejím cílem je kriminalizovat konkrétní jednání a sjednocení postupů při stíhání korupčního jednání⁸⁰ s důrazem na zvýšení kvality mezinárodní spolupráce. Kontrola uplatňování Úmluvy byla svěřena Skupině států proti korupci - GRECO. Jde o jednoduché a rychlé stíhání pachatelů korupčních trestných činů ve všech zemích stejným způsobem. Zabývá se především formami aktivního a pasivního úplatkářství tuzemských a zahraničních veřejných činitelů, úplatkářstvím v soukromém sektoru, činitelů mezinárodních organizací, praním špinavých peněz.

Zabývá se ochranou spolupracovníků justice a svědků v rámci mezinárodní spolupráce na základě mezinárodních smluv o spolupráci v trestních věcech, co nejúžší vzájemnou právní pomocí, předáváním informací. Snahou Trestně právní úmluvy je

---

⁷⁸ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. ze dne 23. prosince 2013 o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2013, částka 57, s. 10906.

⁷⁹ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 70/2002 Sb. ze dne 1. července 2002 o Trestněprávní úmluvě o korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2002, částka 31, s. 10281-10312.

⁸⁰ DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 174.

stanovit jednotné postupy při potírání korupce a v neposlední řadě jde o snahu, co nejvíce sladit mezinárodní právní řády.⁸¹

- **Občansko-právní úmluva o korupci**

Občansko-právní úmluva o korupci⁸² je mezinárodní dokument, který je zaměřen proti korupci za pomoci institutu občanského práva. Tento dokument byl přijat v roce 1999 ve Štrasburku a Česká republika jej podepsala 7. 11. 2000 a ratifikovala 24. 9. 2003. V čl. 3 je vytyčen cíl a účel s tím, aby jednotlivé státy přijmuly ve vnitrostátním právu účinnou ochranu osob poškozených korupčním jednáním, tím utrpěly určitý druh újmy.

Podle čl. 5 Úmluva dává možnost každé osobě se bránit proti korupci a poškozený se může domáhat náhrady škody, jak po soukromoprávním subjektu, tak i státu v případě, jestliže škoda byla způsobena jednáním úřední osoby při výkonu její funkce.

V čl. 8 je stanovena platnost smluv, kdy každá smluvní strana musí zajistit, aby smlouvy umožňující korupci byly od počátku neplatné a dále, aby poškozeným stranám bylo umožněno obrátit se na soud s návrhem na určení neplatnosti smlouvy.

Kontrolu nad dodržováním úmluvy provádí skupina států proti korupci - GRECO.

Na otázku boje proti korupci je zaměřeno mnoho dalších mezinárodních smluv. Platné smlouvy jsou pro Českou republiku významné i z hlediska jejich závaznosti.

6.4.2 Mezinárodní organizace zaměřené na boj proti korupci

Evropská unie reagovala na vysoký výskyt korupce a na jeho základě v roce 1997 v Paříži přijala EU Úmluvu o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie.⁸³ Jejím úkolem je potírat korupci, jak mezi veřejnými činiteli Evropského společenství, tak i mezi úředníky na národní úrovni. V této dohodě jsou vymezeny pojmy, jako jsou aktivní, pasivní korupce a dále vymezuje spolupráci mezi členskými státy při vyšetřování a vzájemnou právní pomocí.

---

⁸¹ DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 176.

⁸² ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 3/2004 Sb. ze dne 20. ledna 2004 o Občanskoprávní úmluvě o korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2004, částka 2, s. 25.

⁸³ EVROPSKÁ UNIE. Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná základě článku K.3 odst. 2 písm. C) Smlouvy o Evropské unii. In *Úřední věstník Evropských společenství*. 1997, C 195/2 ze dne 25. 6. 1997, s. 136-145.

Proti organizovanému zločinu a korupci je společný projekt Evropské komise a Rady Evropy - OCTOPUS, na který navazuje projekt OCTOPUS II, který je zaměřen na státy, které se nachází v přechodném období.⁸⁴ V rámci boje proti korupci vytvořila Evropská unie celou řadu orgánů, které mají za cíl potlačování korupce za pomoci vzájemné spolupráce a vzájemné výměně informací.

- **Unité de Coordination de La Lutte Anti-Fraude (dále jen UCLAF)**

Úřad pro koordinaci boje proti podvodům založený rozhodnutím Rady EU č. 88/376/EHS ze dne 24. 6. 1988 vznikl proto, aby hájil zájmy EU. Úřad spolupracoval s úřady všech členských států. Z vlastní iniciativy zahajoval vyšetřování na základě informací získaných z jiných zdrojů.

- **Organisation de la Lutte Anti - Fraude (dále jen OLAF)**

Centrální úřad pro potírání podvodných jednání, dříve UCLAF má významné místo v boji proti korupci na mezinárodní úrovni. Byl založen na základě rozhodnutí Evropské komise ze dne 28. dubna 1999 a jeho hlavním úkolem je vyšetřování korupce týkající se rozpočtu EU, potírání korupce v orgánech a institucích EU jako jsou komise, Rada, Parlament. Tento úřad nahradil Koordinační jednotku pro prevenci podvodů (UCLAF) mimo to tím, že odpovídá za ochranu finančních a ekonomických zájmů EU. V případě podezření na podvodnou činnost posoudí OLAF, zda se jedná o případy, které spadají do jeho pravomoci, provádí interní vyšetřování v rámci evropských institucí, externí vyšetřování na vnitrostátní úrovni členských států EU, koordinační činnost, včetně pomoci v trestních věcech. Jedná se o administrativní orgán, který je v rámci EU nezávislý. Komunikace mezi vnitrostátními orgány a OLAF probíhá na základě pravidelných hlášení v trestně právní oblasti a administrativní oblasti. Kontaktním zástupcem úřadu OLAF zastupuje v oblasti trestněprávní v České republice Nejvyšší státní zastupitelství a v oblasti administrativní Ministerstvo financí ČR.⁸⁵

- **Anti-Fraud Coordination Service's Operational Activities (dále jen AFCOS)**

Jedná se o strukturu kontaktních bodů jednotlivých členských států a úřadem OLAF. Kontaktním místem v České republice je Nejvyšší státní zastupitelství. Povinností členských států je informovat příslušné orgány Evropské unie o nesrovnalostech a podvodných jednáních, které poškozují finanční zájmy společenství. V případě, že dojde k finanční ztrátě a stát neprokáže, že vykonal vše

---

⁸⁴ CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008, s. 76.

⁸⁵ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mezinárodní spolupráce. OLAF. [online] 2010 [cit.2013-21-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/olaf>>.

potřebné k zamezení vzniku nesrovnalostí, pak tento stát nahradí ztráty v plné výši, v opačném případě budou ztráty hrazeny z prostředků EU.⁸⁶

Hlavním úkolem AFCOS je zjednodušení a zefektivnění komunikace s úřadem OLAF.

- **European Police Office (dále jen EUROPOL)⁸⁷**

Evropský policejní úřad je organizace Evropské unie, která se zabývá prevencí a potíráním organizované trestné činnosti, jako je například oblast praní špinavých peněz, obchod s drogami, lidmi, terorismem. Snahou EUROPOLU je zefektivnit spolupráci jednotlivých členských zemí na úrovni informační i vzdělávací činnosti a zároveň na úrovni policejního a soudního poradenství. EUROPOL byl založen na základě Maastrichtské smlouvy dne 7. února 1992 se sídlem v Haagu s cílem zajistit celoevropské zpravodajství v oblasti trestné činnosti. Organizace zahájila svoji činnost 3. ledna 1994 jako Europol Drugs Unit (protidrogová jednotka). Později se organizace začala zabývat také dalšími závažnými formami mezinárodní kriminality.

Spolupráce v organizaci je založena na shromažďování a analýze informací, koordinaci operací a výměně dat a informací. EUROPOL spolupracuje se všemi členskými zeměmi EU a také s partnerskými zeměmi, jako jsou USA, Kanada, Austrálie, Norsko.

- **European Judicial Cooperation Unit (dále jen EUROJUST)**

Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci je orgánem Evropské unie, která vznikla Rozhodnutím Rady EU ze dne 28. 2. 2002 v Haagu.⁸⁸ Eurojust je zaměřen na podporu zlepšení justiční spolupráce mezi členskými státy Evropské unie. Jedná se zejména o oblast vyšetřování a stíhání závažné trestné činnosti.⁸⁹ EUROJUST se skládá zejména z národních členů-soudců, státních zástupců nebo policejních úředníků s obdobnými pravomocemi přidělených k Eurojustu členskými státy Evropské unie. Jejich úkolem je koordinovat národní orgány v průběhu vyšetřování a trestního řízení.

---

⁸⁶ DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 202.

⁸⁷ ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 72/2005 ze dne 18.7. 2005 o přístupu České republiky k Úmluvě o zřízení Evropského policejního úřadu(Úmluva o Europolu), založené na článku K.3 Smlouvy o Evropské unii. In *Sbírka mezinárodních smluv*. Částka 34, s. 5433-5457.

⁸⁸ EVROPSKÁ UNIE. EUROJUST. Rozhodnutí Rady EU č. 2009/426/SVV ze dne 16. prosince 2002, o posílení Eurojustu a o změně rozhodnutí 2002/187/SVV o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti. In *Úřední věstník Evropské unie*. 2009, s. 19. [online] 2014 [cit. 2014-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/ejdecision/New%20Eurojust%20Decision%2028Council%20Decision%202009-426-JHA%29/Eurojust-Council-Decision-2009-426-JHA-CS.pdf>>.

⁸⁹ ČESKO. Smlouva č. 108 z 25. 9 2002, sdělení ministerstva zahraničních věcí o spolupráci mezi ČR a evropským úřadem Europol. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 2002, částka 47, s. 10988.

EUROJUST mimo jiné také poskytuje součinnost při žádostech o právní pomoc, ale také může požádat členské země o zahájení trestního řízení konkrétního trestného činu.

- **Group of States against Corruption (dále jen „GRECO“)**

Skupina GRECO je orgán, který byl ustanoven na základě Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy⁹⁰ se sídlem ve Štrasburku a začal pracovat v roce 1999. Česká republika přistoupila k dohodě v roce 2002. Hlavní myšlenkou byla implementace jednotlivých požadavků, které byly stanoveny Úmluvou Rady Evropy do právních řádů států, které tuto úmluvu podepsaly a ratifikovaly.

Cílem je odborná spolupráce členských států, zlepšení schopnosti v boji proti korupci na evropské úrovni a z toho vyplývá vzájemná kontrola dodržování přijatých závazků.

V současné době skupinu GRECO tvoří 48 evropských států a USA. Každý člen jmenuje do skupiny 2 své zástupce, za Českou republiku jsou to zástupci z Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva vnitra. Jednotlivé státy navrhnou odborníky, kteří jsou vhodní k provádění hodnocení. Jedná se o odborníky z oblasti justice a státní správy.

Hodnocení členů skupiny GRECO se řídí především dodržováním trestněprávní úmluvy o korupci a občanskoprávní úmluvou o korupci. Na základě tohoto hodnocení vzniká zpráva, která obsahuje různá doporučení, která hodnocený stát musí plnit. Jejím cílem je přinutit člena GRECO, aby dostatečně rychle a kvalitně plnil své závazky. Skupina sbírá potřebné informace pro boj s korupcí za pomoci sledování různých způsobů potlačování korupce.

---

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA. Dokumenty. *Státy proti korupci – GRECO*. [online] 2010 [cit. 2014-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx>>.

7 NÁVRHY OPATŘENÍ SMĚŘUJÍCÍ K OMEZENÍ KORUPCE

Vedlejším cílem bakalářské práce je navržení opatření, která by mohla míru korupce omezovat a minimalizovat a ze společnosti zcela vytěsnit.

Na základě studia odborné literatury, po provedení její analýzy a syntézy navrhuji následující opatření k omezení a minimalizaci míry korupce:

Zavedení efektivního systému protikorupčních opatření tak, aby pachatelé nezneužívali mezery v právním systému jen ve svůj prospěch, jedná se o:

- Provádění častých a nepravidelných namátkových kontrol.
- Pro pracovníky státní správy a veřejné správy zavedení testů spolehlivosti, které ověří spolehlivost a morální vlastnosti konkrétního úředníka. Testy ověří i profesní znalosti a důvěryhodnost úředníků, budou sloužit jako preventivní opatření.
- Zavedení povinného školení v oblasti protikorupčních opatření k omezení korupce. Jedná se o pochopení základních etických norem, striktní dodržování rozhodovacích pravomocí v mezích zákona.
- Zprůhlednění transparentnosti veřejných zakázek a podmínek při přidělování evropských dotací. Velký význam mají právě veřejné zakázky, kde jsou přerozdělovány velké objemy financí a vzniká prostor pro nepřehlednost ve financování zakázek a k podhodnocování zisku ve prospěch zhotovitelů. V souvislosti s výběrovým řízením zadávání veřejných zakázek vznikají pak nové společnosti, kterým jsou zakázky přímo šity na míru.
- Přidělování zakázek těm společnostem, které mají specializaci, jsou ověřené, spolehlivé, mají kladné preference a jsou delší dobu na trhu. Je potřeba zavést jednotný systém zadávání veřejných zakázek a provést objektivní výběr kvalitního a osvědčeného vítěze soutěže. Vyřadit ze soutěží firmy, jejichž majitelé převádějí zisky do zemí v „daňových rájích“.
- Zjednodušení administrativy je dalším možným protikorupčním nástrojem, protože v nepřehledné a přebujelé byrokracii vítězí postranní úmysly jednotlivců, umožňující nezákonný zisk společnosti.
- Úředník, který ze své pozice rozhoduje o přidělení veřejné zakázky konkrétní společnosti, by nesměl nejméně 2 roky po svém odchodu z funkce pro tuto společnost pracovat.

- Zavedení majetkových příznání vedoucích manažerů státní správy, včetně jejich rodinných příslušníků.
- Politické strany financované soukromými společnostmi, by se nemohly ucházet o žádnou veřejnou zakázku.
- Zrušení poslanecké imunity politiků, která je chrání před stíháním pro trestný čin korupční povahy.
- Zavedení problematiky řešení korupce do školních učebních osnov. Etickému chování je nutné se učit již od raného věku.
- V oblasti trestně právní zavést pojem korupce do trestního práva a tímto pojmem nahradit pojem úplatkářství.
- Zvýšit větší podpora a rozšíření zabavování výnosů z trestné činnosti a to nejen přímým aktérům, ale i jejich rodinným příslušníkům, na které jsou majetky hlavních aktérů často převedeny.

Na základě provedeného dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení navrhuji následující opatření:

- Zvýšení kontrolní činnosti příslušných orgánů státu. Důvodem je zcela jistě přesvědčení, že tam, kde je nedostatečná kontrola, je vhodné prostředí pro vznik korupce.
Z provedeného průzkumu vyplývá, že problémem korupčního jednání je podle mínění respondentů množství firem, které kontrolují současný trh a toho, že široké pravomoci jsou soustředěny do rukou několika jedinců a jejich kontrola je nedostatečná. Je to jeden z faktorů, který má vliv na důvěru v právní stát a jeho snahu potírat korupci.
- Zavedení daňových příznání státních úředníků a politiků. Důvodem je stav, kdy mnoho státních úředníků a politiků nemají na sebe zapsány žádné firmy, nejsou ani často vedeni v těchto firmách a přesto jejich rodinní příslušníci mají založeny firmy, které vyhrávají různá výběrová řízení a jsou jim přidělovány lukrativní státní zakázky.
- Zvýšení trestních sazeb za trestné činy v oblasti korupčního jednání, neboť v současné době jsou trestní sazby na spíše dolní hranici.
- Zveřejňování všech výběrových řízení pro větší transparentnost.
- Zlepšení kvality státní správy. Korupční jednání je výrazně ovlivněno kvalitou státní správy. Dobře fungující státní správa založená na jednoduchém, ale pevně

stanoveném systému práce a kontrolní činnosti je předpokladem pro eliminaci korupčního jednání.

- Zvýšení pravomocí Policie ČR při potírání korupce. Na základě provedeného dotazníkového šetření je faktor důvěry v Policii ČR v celkovém vyznění příznivý, neboť jejich práce je hodnocena kladně a současně by občané přivítali zvýšení jejich pravomocí ve zkoumané oblasti.

ZÁVĚR

Pro dosažení cílů bakalářské práce na téma Korupce z pohledu trestněprávního, jsem shromáždil dostatečné množství odborné literatury a zákonů, které se zabývají danou problematikou. Informace, které jsem získal studiem příslušné literatury, jsem analyzoval, vzájemně porovnal, vyhodnotil a navrhl opatření směřující k omezení korupce. Výsledky analýz jsem zapracoval do jednotlivých kapitol teoretické práce a současně využil v části praktické.

Pro naplnění hlavního cíle bakalářské práce jsem na základě studia odborné literatury a provedeného dotazníkového výzkumu, který byl proveden na konci roku 2013 a začátku roku 2014 dospěl k názoru, že hlavní příčinou korupce je snaha získat nadstandartní výhody a snaha po materiálním zisku bez ohledu na morálku a mínění veřejnosti. Motivy a snahy rychle zbohatnout jsou příliš silné. Analýzou odborné literatury jsem zjistil, že korupce často vzniká tam, kde probíhají významné změny ve společnosti, ať již změny ekonomické, tak i politické. Je zcela zřejmé, že současný stav korupčního prostředí je výsledkem dlouhodobých procesů probíhajících ve společnosti. To znamená, že výše a rozsah korupce je závislý na kvalitě státní správy. Jedná se tedy o nedůslednou kontrolu kontrolu, nízkou kvalitu státní správy, nedůslednost při kontrolní činnosti. Pravomoci jsou soustředěny do rukou několika jedinců a jejich kontrola je záměrně nedostatečná v očekávání přijetí materiálních darů obrovských odměn a nadstandartních výhod. Důležitou roli hraje morálka osob, kdy na prvním místě je získání osobního prospěchu.

Ze studia odborné literatury vyplývá, že korupční jednání prochází čtyřmi stadii vývoje. Při vyhodnocení dotazníkového šetření jsem zjistil, že respondenti hodnotí stadia vývoje pouze jako nahodilou korupci, spontánně regulovanou korupci a organizovanou korupci. Stadium systémové korupce nebylo dovozeno, neboť nejsou známky toho, že stát skutečně funguje ve vzájemně propojeném řetězci korupčních aktivit.

Vyhodnocením odborné literatury a z provedeného dotazníkového šetření jsem zjistil, že veřejné mínění více zajímá oblast podplácení při poskytování veřejných služeb v případech velké organizované korupce a takzvaná malá korupce je spíše na okraji zájmu. Veřejné prostředky jsou zneužívány podnikatelskými subjekty, které jsou napojeny na pracovníky státní správy, samosprávy, protože oblast veřejných zakázek je vhodným místem ke vzniku korupčního jednání. Z výzkumu vyplývá, že korupce je v současné době vnímána jako velmi významný celospolečenský problém a občané jej

vnímají jako velmi citlivé téma. Samozřejmě vnímání korupce občany ovlivňuje společenský a politický život.

Z provedeného výzkumu a studia příslušné odborné literatury konstatuji, že současná právní úprava korupce je na dostatečné úrovni. Trestní řád v dostatečné míře obsahuje nástroje potřebné k vyřešení korupčních případů. Jsem ale přesvědčen, že by bylo zapotřebí zavedení pojmu korupce do trestního práva a tímto pojmem nahradit pojem úplatkářství.

Kriminalistické postupy při vyšetřování korupce obsahují dostatečné nástroje k vyřešení korupčních případů, ať již se jedná o provádění odposlechů, sledování osob a věcí, při využívání agenta. Pro efektivnější využívání těchto institutů je nutné vybavit příslušné policejní útvary dostatečným množstvím moderního technického vybavení, zvyšovat odbornost orgánů činných v trestním řízení v součinnosti s justicí pořádáním odborných seminářů k dané problematice. Dále z provedené analýzy odborné literatury vyplývá, že velmi důležitým krokem ke zvýšení kvality a kvantity práce na úseku odhalování korupce je zvýšení početního stavu policistů zabývajících se touto problematikou a samozřejmě podstatně zvýšit jejich finanční zabezpečení.

Navrhovaná opatření, která jsou součástí bakalářské práce mohou míru korupce omezit, či minimalizovat, ale vzhledem k tomu, že skutečný stav korupčního jednání lze jen velmi těžko odhadnout, jelikož korupční jednání má charakter latentní, nelze toto jednání zcela vytěsnit.

Na základě provedené analýzy odborné literatury a provedeného dotazníkového šetření na závěr konstatuji, že skutečný stav korupčního jednání lze jen velmi těžko odhadnout, jelikož korupční jednání má latentní charakter. Neefektivněji je možné vyšetřit případy, o kterých se orgány činné v trestním řízení dozví včas, protože informace získané v krátké době po uskutečnění korupčního jednání, umožňují okamžité efektivní šetření.

Cílem mé bakalářské práce bylo na základě studia odborné literatury a provedení výzkumu formou dotazníkového šetření, pokusit se nalézt příčiny korupce, stadia jejího vývoje, její dopad na společnost i veřejné mínění. Vedlejším cílem bylo zhodnocení právní úpravy korupce, stanovení kriminalistických postupů při vyšetřování korupce a navržení opatření, která by mohla míru korupce omezovat a minimalizovat a ze společnosti zcela vytěsnit. Myslím, že stanovené cíle se podařilo naplnit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. DELLATRE, E. J.. *Character and Cops, Rthics in Policing*. American Enterprise Institute dor Public Policy Research. USA. 2002. 386 pages. 4th. Edition.
2. DAVID, V., NETT, A. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck, 2007. 345 s. ISBN 978-80-7179-562-9.
3. FRICĚ, P.. *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G s.r.o., 1999. 302 s. ISBN 80-86103-26-9.
4. HULÍNSKÝ P. *Aktuální otázky trestně právní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History, 2008. 153 s. ISBN 978-80-86477-47-3.
5. CHMELÍK, J. a kolektiv. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2008. 240 s. ISBN 978- 80-7201-754-6.
6. KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování: pedagogický a psychologický výzkum*, Praha: Academia, 1972. 705 str.
7. PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb korupce očima průměrného Čecha*. Praha: Eurolex Bohemia a.s., 2007. 192 s. ISBN 80-86861-94-5.
8. SVATOŠ, R a kol. *Reflexe vybraných bezpečnostně právních témat*. 1. Vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2013. 101 s. ISBN 978-80-87472-59-0.
9. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C. H. Beck 2008,1501 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
10. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140-421*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2010, 2011 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
11. ŠTIČKA, M., et al. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International - Česká republika. 2008. 212 s. ISBN 978-80-87123-04-1.

Elektronické zdroje

1. BLOG@AKTUÁLNĚ.CZ. Korupci máme v sobě. In *Blogger* [online] 8. 9. 2010 [cit. 2014-01-03].Dostupné z WWW: <[http:// www. http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-sokol.php?itemid=10735](http://www.http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-sokol.php?itemid=10735)>.
2. iDNES.cz/Brno a jižní Morava. Soud snížil tresty aktérům korupční kauzy z brněnských Žabovřesk. [online] 2014 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/soud-snizil-tresty-akterum-korupcni-kauly-z-brnenskych-zabovresk-1dv-/brno-zpravy.aspx?c=A110411_170358_brno-zpravy_dm>.

3. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Dokumenty. *Státy proti korupci – GRECO*. [online] 2010 [cit. 2014-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx>>.
4. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Zpravodajství. Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území ČR v roce 2012 [online] 2010 [cit. 2013-10-21]. Dostupné z WWW: <[http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková a grafická část - 1.pdf](http://www.mvcr.cz/clanek/staty-proti-korupci-greco.aspx#tabulková%20a%20grafická%20část%20-%201.pdf)>.
5. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Mezinárodní spolupráce. *OLAF*. [online] 2010 [cit. 2013-21-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/mezinarodni-spoluprace/olaf>>.

Legislativní dokumenty

1. EVROPSKÁ UNIE. Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě článku K. 3 odst. 2 písm. C) Smlouvy o Evropské unii. In *Úřední věstník Evropských společenství*. 1997, C 195/2 ze dne 25. 6. 1997, s. 136-145. Dostupné z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:08:41997A0625%2801%29:C S:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:19:08:41997A0625%2801%29:C:S:PDF)>.
2. EVROPSKÁ UNIE. EUROJUST. Rozhodnutí Rady EU č. 2009/426/SVV ze dne 16. prosince 2002, o posílení Eurojustu a o změně rozhodnutí 2002/187/SVV o zřízení Evropské jednotky pro soudní spolupráci (Eurojust) za účelem posílení boje proti závažné trestné činnosti. In *Úřední věstník Evropské unie*. 2009, s. 19. 2014. Dostupné z WWW: <<http://eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/ejdecision/New%20Eurojust%20Decision%20%28Council%20Decision%202009-426-JHA%29/Eurojust-Council-Decision-2009-426-JHA-CS.pdf>>.
3. ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod. In *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.* Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.
4. ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 3/2004 Sb. ze dne 20. ledna 2004., o Občanskoprávní úmluvě o korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2004, částka 2, s. 25-42. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Rok&stranka=6>.

5. ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 25/2000 Sb. ze dne 29. března 2000 o přijetí Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích při obchodování a investování. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2000, částka 13, s. 298-320. Dostupné z WWW: <https://www.mzv.cz/public/c3/84/60/755902_664263_webMZ_V252000.pdf>.
6. ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 70/2002 Sb. ze dne 1. července 2002 o Trestněprávní úmluvě o korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv České republiky*. 2002, částka 31,- s. 10281-10312. Dostupné z WWW:<http://aplikace.mvcr.cz/zakonu/SearchResult.aspx?q=2002&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Rok&stranka=4sb031-02m.pdf>.
7. ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 75/2013 Sb. ze dne 17. října 2013 o Úmluvě Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. In *Sbírka mezinárodních smluv Česká republika*. 2013, částka 44,- s. 10088-10150. Dostupné z WWW: <<http://www.sbirka.cz/POSL4TYD/NOVE/13m075.htm>>.
8. ČESKO. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. ze dne 23. prosince 2013 o sjednání Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci. In *Sbírka mezinárodních smluv Česká republika*. 2013, částka 57, s. 10840-10926. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2013&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Roksb0057-2013m.pdf>. ISSN 1801-0393.
9. ČESKO. Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 108 ze dne 25. září 2002, o spolupráci mezi ČR a evropským úřadem Europol. In *Sbírka mezinárodních smluv*. 2002, částka 47, s. 10988-11008. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=108/2002&typeLaw=mezinarodni_smlouva&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
10. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354-464. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 12111244
11. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 8. prosince 1961, trestní zákon ve znění pozdějších předpisů (trestní zákoník). In *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*. částka 65, s. 485-512. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=140/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.

12. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961, o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1961, částka 66, s. 0513-575. Dostupný z WWW: < http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
13. RAKOUSKO UHERSKO. Trestní zákon o zločinech, přečinech a přestupcích ze dne 27. května 1852, č. 117 říšského zákona. Dostupné z ASPI. [2013-11-16].
14. ČESKOSLOVENSKO. Trestní zákon č.86/1950 Sb. ze dne 12. července. 1950. In *Sbírka zákonů Československé republiky*. 1950, částka 39, s. 218-263. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=86/1950&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>
15. ČESKO. (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 557/1991 Sb. ze dne 11. prosince 1991, kterým se mění a doplňuje trestní zákon. In *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní republiky*. 1991, částka 105, s. 2745-2750. Dostupný z WWW: < http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=557/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
16. ČESKO. Zákon č. 96/1999 Sb., ze dne 29. dubna 1999, kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů Česká republika*. 1999, částka 36, s. 2521. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=96/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>.
17. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu. II. ÚS 615/06 ze dne 23. 5. 2007; In *databáze NALUS*. Dostupné z WWW: <<http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=55331&pos=1&cnt=1&typ=result>>.
18. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu. III ÚS 597/99 ze dne 22.6.2000. In *databáze NALUS* . Dostupné z WWW: <<http://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=34418&pos=1&cnt=1&typ=result>>
19. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu. sp. zn. 7 Tdo 461/2002 ze dne 28. 8. 2002. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/146088AF29B80CECC1257A4E0067C0E8?openDocument&Highlight=0,>>.
20. ČESKO. ÚZ. č. 768. *Trestní předpisy*. Ostrava: Sagit a.s.. 2010. 560 s. ISBN 978-80-7208-782-2.

21. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. července 2008, o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů Česká republika*. 2008, částka 91, s. 70. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=2008&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=7>>.
22. ČESKO. Zákon č. 283/1991 Sb., ze dne 21. června 1991, o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České a slovenské federativní republiky*. 1991, částka 51, s. 1180-1187. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=7sb>>.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Dotazník ke zjištění míry vnímání korupce občanů a vnímání faktorů důvěry občanů v policii
2. Graf č. 2 – Hodnocení mužů do 30 let
3. Graf č. 3 – Hodnocení žen do 30 let
4. Graf č. 4 – Hodnocení mužů do 40 let
5. Graf č. 5 – Hodnocení žen do 40 let
6. Graf č. 6 – Hodnocení mužů nad 40 let
7. Graf č. 7 – Hodnocení žen nad 40 let

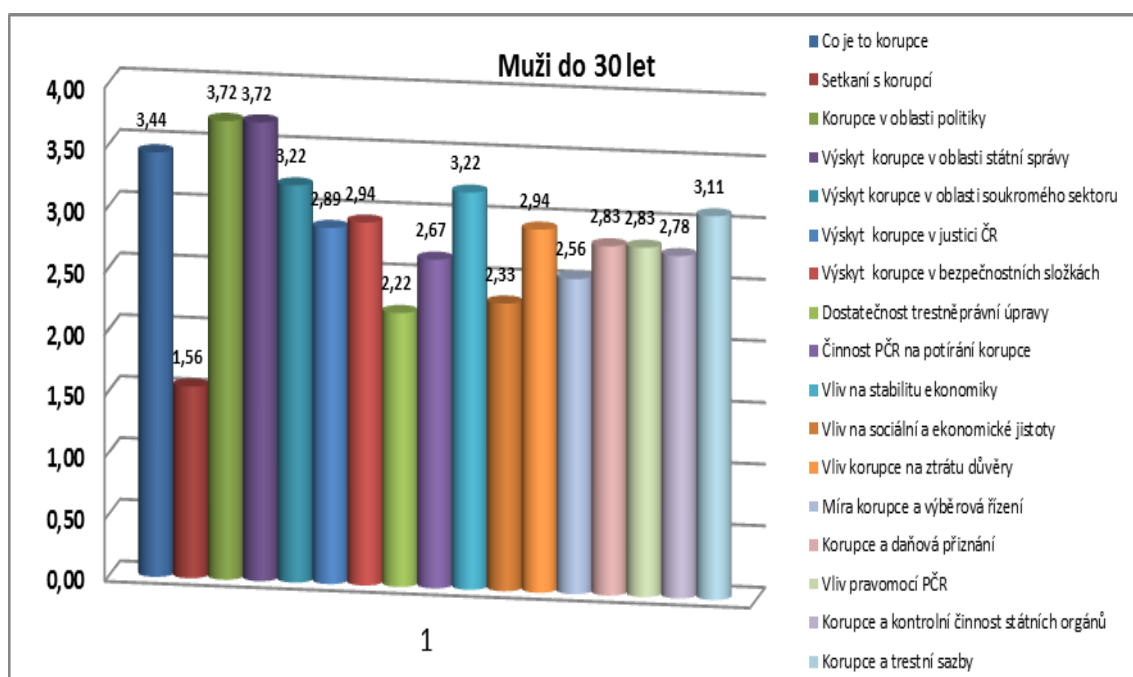
1. Dotazník

<p style="text-align: center;">Dotazník k zjištění míry vnímání korupce občanů a vnímání faktorů důvěry v policii</p> <p>Prosím Vás o vyplnění dotazníku, který je součástí výzkumu diplomové práce. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou použity výhradně pro potřeby bakalářské práce na téma Korupce z pohledu trestněprávního</p> <p><u>Pozorně si přečtěte otázku a znakem X označte vámi zvolenou variantu. V kolonce „jiné“ stručně vyjádřete svůj názor.</u></p> <p>Velmi si vážím času, který vyplnění věnujete. Děkuji za ochotu. Ladislav Bureš DiS.</p>	<p>Věk..... Pohlaví: ☐ Muž ☐ Žena</p> <p>Dosažené vzdělání: ☐ Základní ☐ Střední bez maturity ☐ Střední s maturitou ☐ Vyšší odborné ☐ Vysokoškolské</p>				
<p>1. Víte co je to korupce</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano vím to naprosto jistě 2. Myslím si že vím o co jde 3. Něco mi to říká, ale nevím jistě 4. Nevím co to je</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>2. Setkal(a) jste se někdy osobně s korupcí</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>3. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti politiky</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>4. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti státní správy</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>5. Myslíte, že se vyskytuje korupce v oblasti soukromého sektoru</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>6. Myslíte, že se vyskytuje korupce v justici ČR</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>7. Myslíte, že se vyskytuje korupce v bezpečnostních složkách ČR</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		
<p>8. Myslíte si, že je současná trestně právní úprava korupce dostatečná</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4
1	2	3	4		

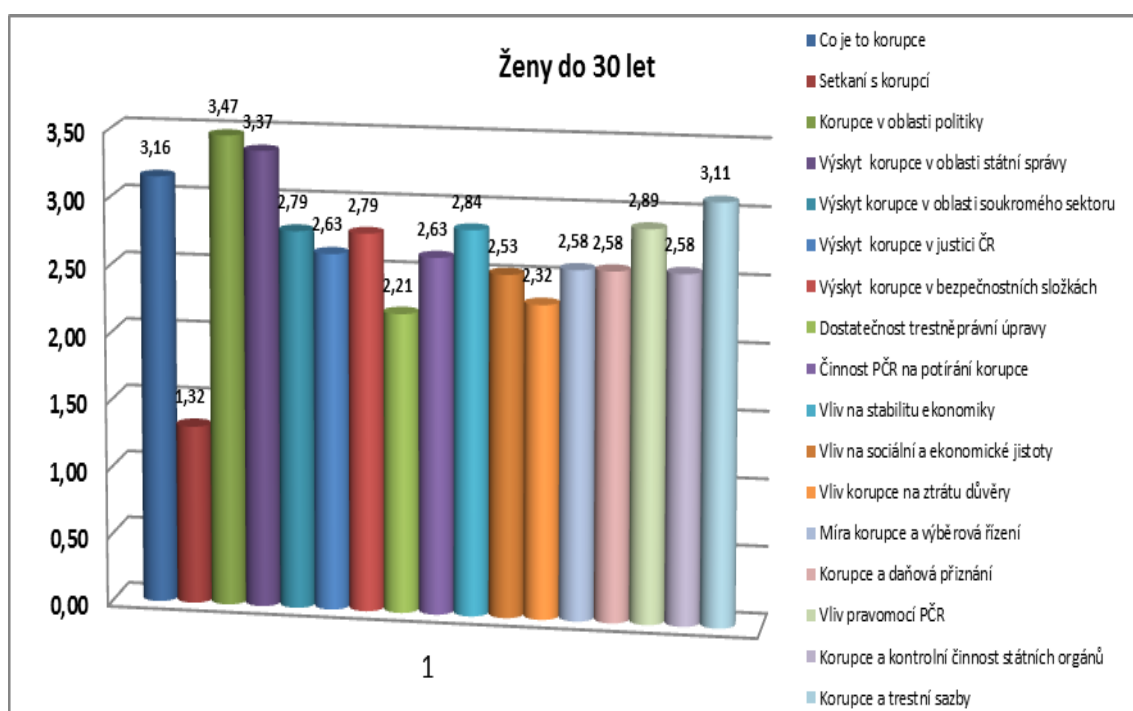
<p>9. Jak podle Vás pracuje Policie ČR v rámci potírání korupce</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Pracuje výborně, potírá veškerou korupci, právní úprava je nakloněna k potírání korupce 2. Pracuje dobře v rámci současné právní úpravy 3. Pracuje s obtížemi, jsou ji kladeny překážky politického směru 4. Nepracuje na potírání korupce</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>10. Myslíte si, že má korupce má vliv na stabilitu ekonomiky státu</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>11. Ovlivňuje korupční jednání ve společnosti Vaše sociální a ekonomické jistoty</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>12. Má míra korupce v ČR za následek ztrátu důvěry zahraničních investorů</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>13. Omezila by se korupce, pokud by všechny výběrová řízení byla zveřejňována</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">?</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4	?			
1	2	3	4						
?									
<p>14. Omezila by se korupce, pokud by všichni státní úředníci a všichni politici zveřejňovali daňová přiznání</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>15. Omezila by se korupce, pokud by se zvýšily pravomoci policistů Policie ČR, kteří odhalují a vyšetřují korupci</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>16. Omezila by se korupce, pokud by zvýšila kontrolní činnost příslušných orgánů státu</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						
<p>17. Omezila by se korupce, pokud by se zvýšily trestní sazby za korupční trestné činy</p>	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> </tr> </table> <p>1. Ano 2. Spíše ano 3. Spíše ne 4. Ne</p>	1	2	3	4				
1	2	3	4						

2. Graf č. 2 - Hodnocení mužů do 30 let⁹¹

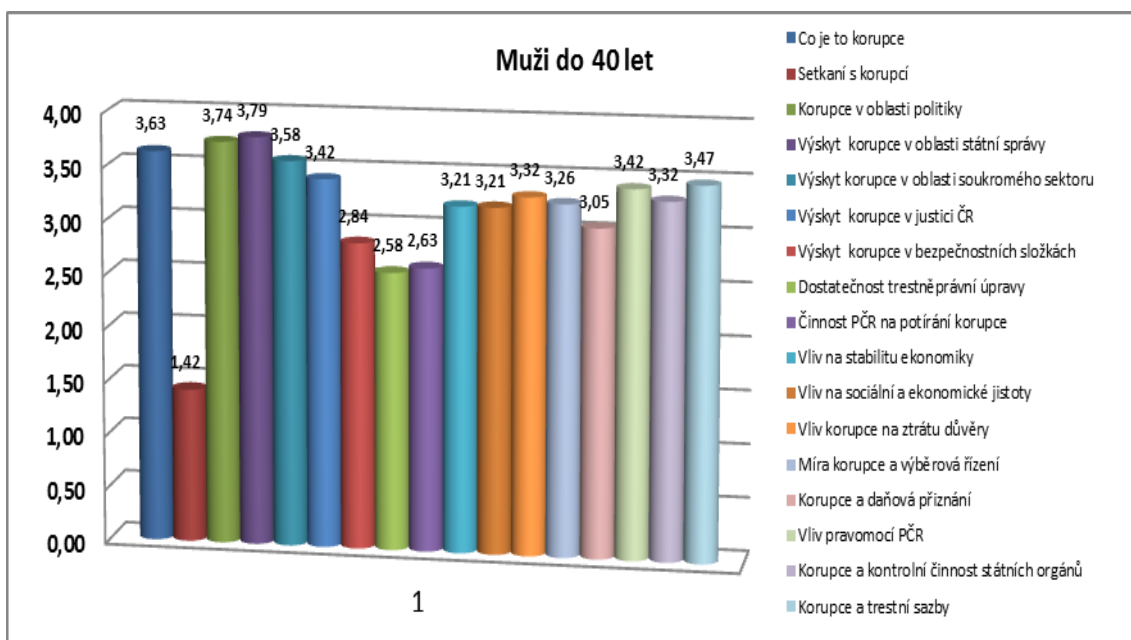
3. Graf č. 3 - Hodnocení žen do 30 let⁹²

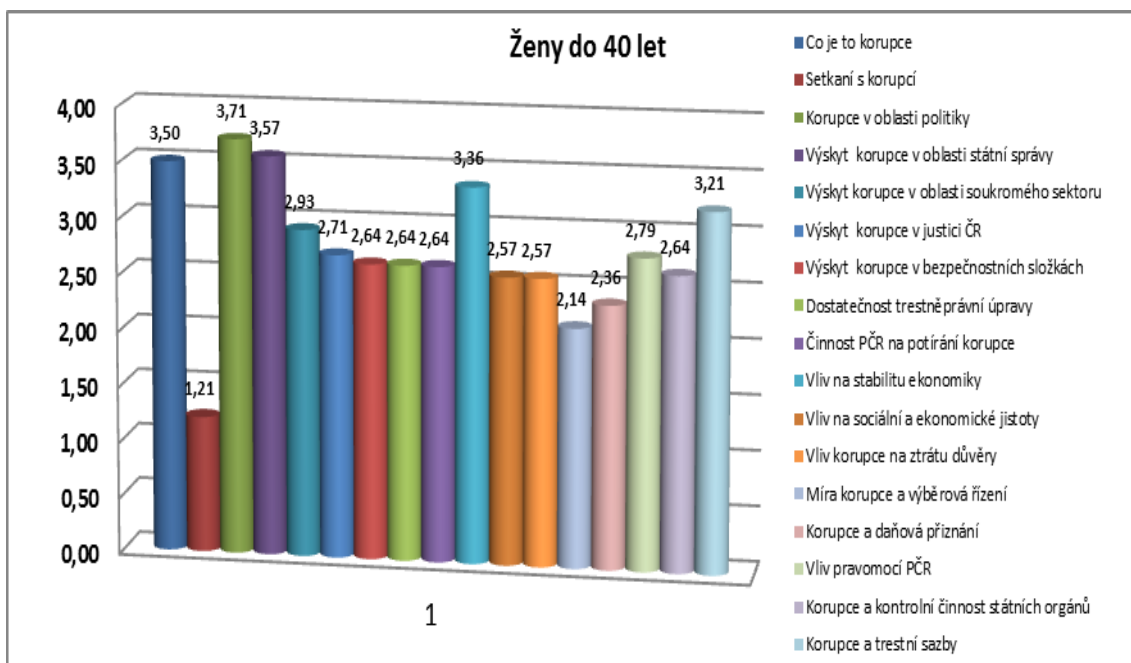
⁹¹ Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.

⁹² Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.

4. Graf č. 4 - Hodnocení mužů do 40 let⁹³

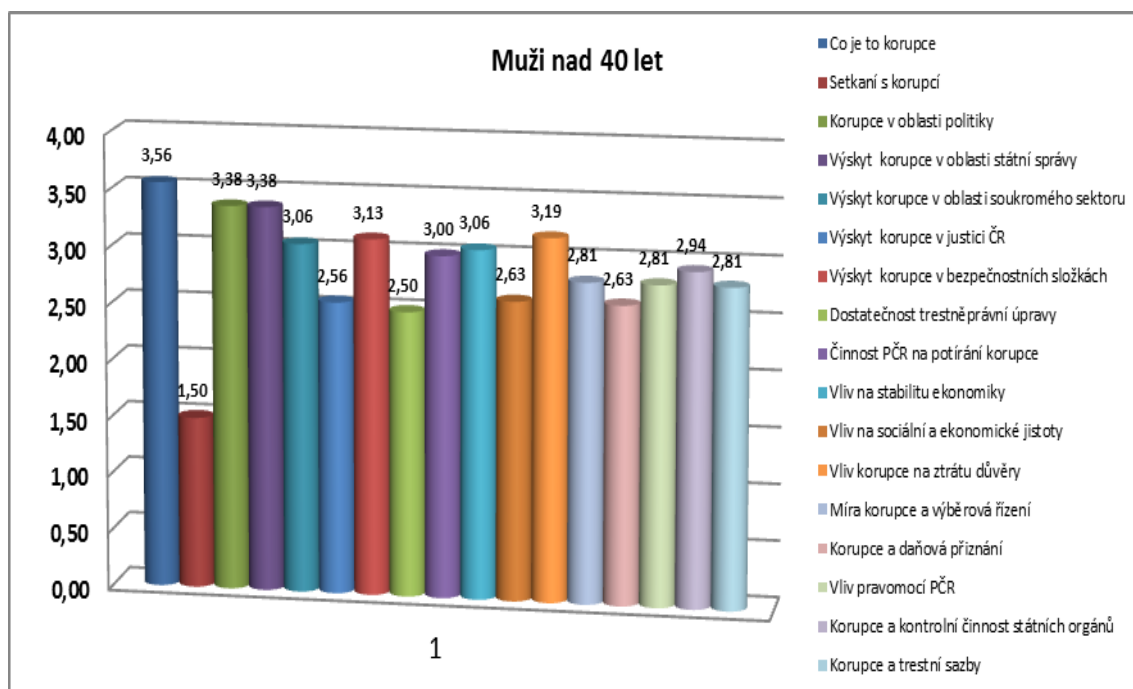
5. Graf č. 5 - Hodnocení žen do 40 let⁹⁴

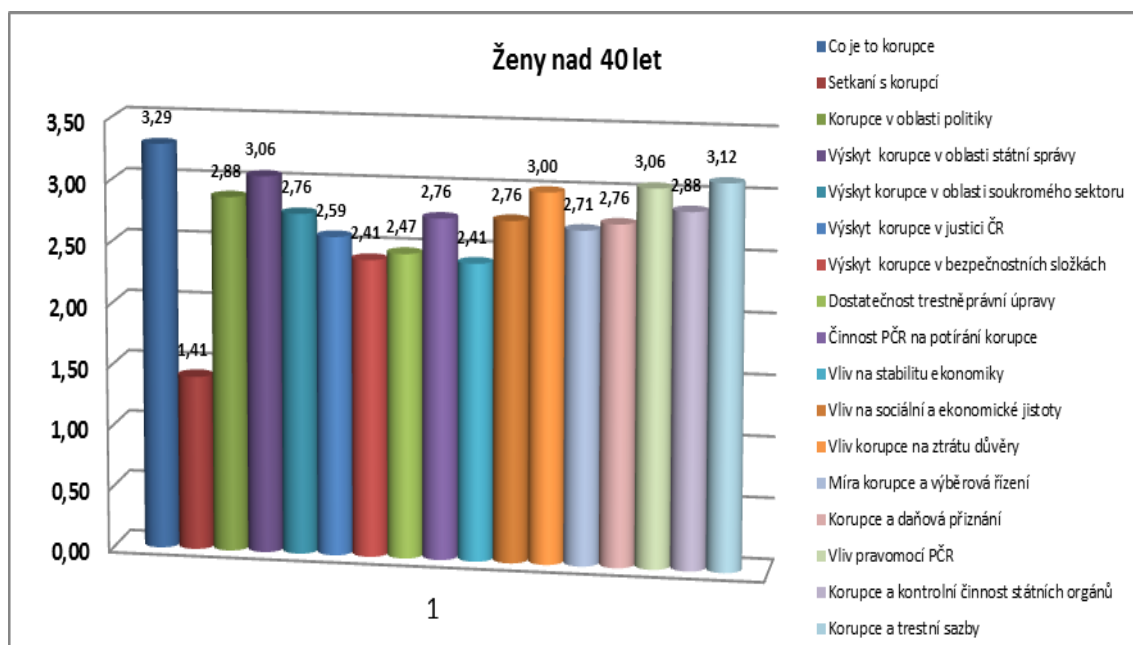
⁹³ Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.

⁹⁴ Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.

6. Graf č. 6 - Hodnocení mužů nad 40 let⁹⁵

7. Graf č. 7 - Hodnocení žen nad 40 let⁹⁶

⁹⁵ Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.

⁹⁶ Vlastní sestavení grafu podle výsledku analýzy dotazníku.